

Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR v roce 2018

TÚ 4212/2020

Výstup č. 1

Odpovědný řešitel: Ing. Hana Šejnohová, Ph.D.

Spoluřešitelé: Ing. Jana Babáčková

Ing. Jana Hlaváčková

Obsah

Seznam tabulek.....	2
Seznam obrázků.....	3
Seznam zkratk.....	4
Úvod	5
1 Metodika sběru a analýzy dat	6
2 Souhrn hlavních výstupů.....	9
3 Situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2018.....	12
3.1 Velikost trhu s biopotravinami	12
3.2 Podíl domácí a zahraniční produkce	13
3.3 Poptávka po biopotravinách	14
3.4 Způsob distribuce biopotravin	15
3.5 Prodej biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích v letech 2017 a 2018	16
3.6 Mezinárodní srovnání	22
4 Výroba biopotravin v ČR v roce 2018.....	26
4.1 Počet a struktura výrobců biopotravin	26
4.2 Výroba biopotravin	26
4.2.1 Rozsah výroby biopotravin.....	26
4.2.2 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby.....	29
4.2.3 Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu	30
4.2.4 Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobci	31
5 Distribuce biopotravin v ČR v roce 2018.....	33
5.1 Počet a struktura distributorů biopotravin	33
5.2 Distribuce biopotravin	34
5.2.1 Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu.....	34
5.2.2 Rozsah distribuce biopotravin	34
5.2.3 Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu distribuce	36
5.2.4 Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu	37
5.2.5 Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory	38
6 Dovoz biopotravin ze třetích zemí	40
Závěr	46
Příloha 1: Třídění kategorií potravin.....	48

Seznam tabulek

Tab. 1: Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2009–2018.....	13
Tab. 2: Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2009–2018.....	14
Tab. 3: Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2010–2018.....	15
Tab. 4: Prodej biopotravin a konvenčních potravin v MŘ v ČR, 2017 a 2018.....	17
Tab. 5: Prodej hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR v letech 2017 a 2018 a podíl biopotravin na celkovém obratu dané kategorie.....	17
Tab. 6: Meziroční změny v prodeji hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR (2018 / 2017)	18
Tab. 7: Podíl jednotlivých kategorií potravin na celkových prodejích bio a konvenčních potravin v letech 2017 a 2018 (v %)	19
Tab. 8: Prodej biopotravin podle regionů v jednotlivých měsících roku 2018 (v tis. Kč)	21
Tab. 9: Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2010–2018.....	26
Tab. 10: Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotravin v roce 2018 a porovnání s rokem 2017.....	27
Tab. 11: Přehled 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2018.....	28
Tab. 12: Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotravin na jejich celkovém obratu, 2018.....	29
Tab. 13: Uplatnění vyrobených biopotravin v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2018.....	31
Tab. 14: Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2010–2018.....	33
Tab. 15: Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotravin, 2017 a 2018.....	35
Tab. 16: Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotravin na celkovém obratu, 2018.....	35
Tab. 17: Uplatnění distribuovaných biopotravin v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2018.....	38
Tab. 18: Vývoj objemu dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2011-2018 (tuny).....	41
Tab. 19: Typické biopotravinové výrobky dovážené ze třetích zemí, 2018.....	43
Tab. 20: Důvoz biopotravin ze třetích zemí dle klasifikace výrobků CPA v letech 2011–2018 (tuny)...	45
Tab. 21: Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“.....	48
Tab. 22: Hlavní kategorie biopotravin využitých v dotazníkovém šetření.....	49

Seznam obrázků

Obr. 1: Podíl podkategorií biopotravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2018	14
Obr. 2: Prodej biopotravin v jednotlivých měsících roku 2018	19
Obr. 3: Podíl kategorií biopotravin na celkových měsíčních prodejích biopotravin v roce 2018	20
Obr. 4: Svět – rozdělení trhu biopotravin 2018.....	22
Obr. 5: Evropa a EU – Vývoj trhu biopotravin 2000–2018	23
Obr. 6: Svět – 10 zemí s největším trhem biopotravin (mil. EUR), 2018	23
Obr. 7: Evropa – 10 zemí s nejvyšším podílem biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, 2018	24
Obr. 8: Evropa – 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2018	25
Obr. 9: Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2017 a 2018	30
Obr. 10: Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobcí biopotravin, 2017 a 2018	32
Obr. 11: Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu distribuce, 2017 a 2018	37
Obr. 12: Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2017 a 2018	39
Obr. 13: Vývoj dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2007–2018	40
Obr. 14: Objem dovozu biopotravin ze třetích zemí (%), 2017 a 2018.....	44

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
AT	Rakousko
COI	potvrzení o kontrole (z ang. <i>Certificate of Inspection</i>)
CPA	Klasifikace produkce
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
DE	Německo
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	euro, společná evropská měna
EZ	ekologické zemědělství
FiBL	Research Institute of Organic Agriculture, Switzerland
Kč	Koruna česká
mil.	Milion
mld.	Miliarda
MŘ	maloobchodní řetězec
MZe	Ministerstvo zemědělství
NACE	Klasifikace ekonomických činností
IFOAM	International Federation of Organic Agriculture Movements
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
PL	Polsko
SAE	Spojené arabské emiráty
REP	Registr ekologických podnikatelů
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
spol. s r. o.	společnost s ručením omezeným
SK	Slovensko
tis.	Tisíc
v. o. s.	veřejná obchodní společnost
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Úvod

Předkládaná zpráva o trhu s biopotravinami v České republice je jedním ze dvou výstupů tematického úkolu (č. 4212) s názvem „Statistická šetření ekologického zemědělství“, jehož zadavatelem je Ministerstvo zemědělství (MZe). Obsahem tematického úkolu je sběr základních statistických údajů o rostlinné a živočišné bioprodukci na ekofarmách a jejím uplatnění, a dále od roku 2009 sběr informací o trhu s biopotravinami zahrnující analýzu rozsahu zpracování, odbytu a trhu s biopotravinami v ČR včetně vývozu a dovozu bioproduktů a biopotravin. Do zprávy je také zařazena kapitola o dovozu biopotravin ze třetích zemí za období 2011–2018.

Vzhledem k rostoucímu trhu biopotravin v Evropě i v České republice roste i potřeba informací o jeho stavu a vývoji. Dochází ke zvyšování potřeby údajů o samotném trhu biopotravin, neboť jeho transparentnost je podmínkou dalšího rozvoje a nezbytnou součástí úspěšného rozhodování všech aktérů (firem, státu, ale i výzkumu). S ohledem na tuto skutečnost většina členských zemí EU i samotná Komise zvyšuje svůj zájem o tržní data. ČR tyto skutečnosti reflektuje a z tohoto důvodu je záměrem MZe provádět tato šetření prostřednictvím Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) dlouhodobě a pravidelně v ročních intervalech.

Zpráva o trhu biopotravin je rozdělena do sedmi kapitol. První kapitola obsahuje popis metodiky sběru a analýzy dat. Druhá kapitola shrnuje v bodech hlavní výstupy zprávy. Kapitoly 3 až 5 prezentují detailní údaje získané z dotazníkového šetření u výrobců a distributorů biopotravin v ČR. Třetí kapitola je věnována celkové situaci na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2018 a prezentuje základní tržní ukazatele. Je zde provedeno také mezinárodní srovnání a již čtvrtým rokem jsou zde zveřejněny také výsledky interní studie vytvořené pro ÚZEI společností Nielsen Admosphere, a. s. o velikosti prodeje biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích. Čtvrtá kapitola se věnuje zvláště výrobě biopotravin v ČR, identifikaci hlavních vyráběných kategorií biopotravin a nejčastějších distribučních cest využívaných výrobci. Pátá kapitola shrnuje údaje poskytnuté subjekty, které se zabývají čistě distribucí biopotravin. Popisuje hlavní distribuované kategorie biopotravin a odbytové cesty využívané distributory na českém trhu. Šestá kapitola se věnuje vývoji dovozu biopotravin ze třetích zemí. Poslední, sedmou kapitolou, je závěr obsahující také výhled vývoje trhu biopotravin v dalších letech.

1 Metodika sběru a analýzy dat

Sběr primárních dat o trhu byl prováděn Ústavem zemědělské ekonomiky a informací ve spolupráci s kontrolními organizacemi, které měly v roce 2018 registrovány výrobce a obchodníky s biopotravinami (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o.). Data byla sbírána na základě dotazníku zpracovaného ÚZEI, a to v pěti variantách: výrobce, distributor, tzv. „mix“ subjekt¹, maloobchod / velkoobchod a faremní zpracovatel v souladu s jejich odlišným fungováním na trhu. Sběr dat o trhu biopotravin probíhal v průběhu roku 2019 formou dotazníkového šetření. Zjišťována byla reálná data zpětně za rok 2018 a v šetření byly osloveny všechny subjekty registrované jako „výrobce biopotravin“ nebo jako „distributor biopotravin“ k 31. 12. 2018.

Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit:

- a) soběstačnost, tedy zda objem a struktura domácí produkce biopotravin stačí k pokrytí potřeb výrobců biopotravin (resp. distributorů),
- b) velikost trhu, tedy celkový objem prodaných biopotravin na českém trhu, v členění na hlavní kategorie biopotravin včetně odhadu podílu biopotravin vyrobených v ČR,
- c) způsob distribuce, tj. prostřednictvím kterých odbytových míst je bioprodukce na českém trhu uplatňována.

V ČR zatím neprobíhá ucelený statistický sběr dat o bio trhu ani na straně domácností (tj. kolik utratí za biopotravin průměrná domácnost), ani na straně prodeje (tj. kolik se prodá biopotravin v rámci maloobchodu), proto byl zvolen postup oslovení všech výrobců a distributorů registrovaných v systému EZ ve snaze identifikovat objem jimi nabízených biopotravin a na základě znalosti distribučních cest odhadnout celkovou velikost trhu v ČR.

K určení velikosti trhu biopotravin v ČR byly využity postupy uplatňované v zahraničí. Dle této metodiky je třeba zahrnout všechny významné aktéry, kteří realizují prodej biopotravin konečným spotřebitelům, **tedy velikost trhu je rovna objemu nákupu konečných spotřebitelů v dané zemi**. Snahou je tedy zjistit minimálně obraty v rámci následujících odbytových míst:

- maloobchodní prodej:
 - a. maloobchodní řetězce (včetně drogistických),
 - b. specializované prodejny (prodejny zdravé výživy a bioprodejny),
 - c. ostatní (neřetězcové prodejny potravin, vinotéky, lékárny apod.);
- gastronomie (tj. biopotravin spotřebované ve veřejném stravování a restauracích);
- přímý prodej (tj. prodej konečnému spotřebiteli, např. zásilkový prodej, prodej přes podnikovou prodejnu, prodej na farmářských trzích, prodej prostřednictvím e-shopů).

Velikost trhu biopotravin v ČR byla tedy odvozena jako součet obrátů registrovaných výrobců a distributorů za prodej biopotravin na českém trhu směřujících do odbytových míst, která realizují prodej přímo konečnému spotřebiteli (tj. maloobchody s potravinami, drogerie či lékárny, zařízení veřejného stravování a přímý prodej).

¹ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (subjekt je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Tyto obraty byly navýšeny o obvyklou 30% maloobchodní marži. K tomu byly navíc přičteny obraty za prodej importovaných biopotravin, které si maloobchody (jedná se především o maloobchodní řetězce) samy dovážejí, a které neprojdou tuzemskou dodavatelskou vertikálou. Do distribuce jsou zahrnuti i distributoři komodit (např. mlékárenská družstva). Do konečné velikosti trhu je pak započten pouze prodej biopotravin. Pro potřeby vyčíslení celkového obratu za biopotravinu realizovaného „českými“ subjekty (resp. subjekty působícími v ČR) se navíc přičítá objem jejich vývozu.

K ověření správného nastavení metodiky ÚZEI byla využita i data o prodeji biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích dodaná společností Nielsen Admosphere, a. s. Metodika realizovaného šetření je blíže specifikována v kapitole 3.5.

Návratnost dotazníků

Dle údajů z Registru ekologických podnikatelů (REP) bylo k 31. 12. 2018 registrováno celkem 1 362 subjektů podnikajících v ekologickém zemědělství, které se zabývaly výrobní nebo distributorskou činností, případně obojím. Registrováno bylo tedy 748 výrobců a 938 distributorů biopotravin. Z těchto mělo 324 subjektů registrovanou jak činnost výrobce, tak zároveň činnost distributora.

Pro oslovení konkrétním typem dotazníku byly subjekty rozděleny dle reálně vykonávané činnosti. Z celkového počtu 1 362 subjektů bylo 7 osloveno dotazníkem pro maloobchod. Tímto dotazníkem byly osloveny i ostatní maloobchodní řetězce (MŘ) působící v ČR, které mají biopotravinu ve svém sortimentu (tj. celkem 9 řetězců) a dále společnosti: dm drogerie markt s. r. o., Marks and Spencer Czech Republic, a. s., ROSSMANN, spol. s r. o. a IKEA Česká republika, s. r. o.

Z celkových 1 362 registrovaných výrobců a distributorů jich bylo 116 vyloučeno z šetření, jelikož nerealizují prodej nebo distribuci potravin (jednalo se např. o distribuci krmiv, osiv nebo hnojiv, dále dopravu nebo skladování biopotravin pro zákazníka, resp. o subjekty mající vazbu na jiný registrovaný subjekt, který data poskytl). Dále byly vyřazeny subjekty Penny Market s. r. o., AHOLD Czech Republic, a. s., BILLA spol. s r.o., Kaufland Česká republika v.o.s., dm drogerie markt s. r. o., Tesco Stores ČR a. s. a Lidl Česká republika v. o. s., které byly, jak je zmíněno výše, osloveny dotazníkem pro MŘ.

Návratnost dotazníků u výrobců dosáhla téměř 98 %, avšak 139 subjektů (25 %) uvedlo, že s výrobou dosud nezačali, nebo v daném roce již nic nevyráběli a výrobu ukončují.

Návratnost dotazníků u distributorů dosáhla 91 %, avšak 115 z nich (23 %) s distribucí ještě nezačalo nebo naopak činnost již ukončuje.

Do kategorie „mix“ zahrnující subjekty zabývající se jak distribucí (velkoobchod, import, export), tak také výrobou², bylo po zvážení zařazeno celkem 123 subjektů. Trvalou snahou je přerozdělení těchto subjektů do výrobců a distributorů na základě jejich převažující činnosti. **Návratnost dotazníků u této kategorie dosáhla 74 %**, z toho však 87 respondentů (71 %) uvedlo, že s distribucí / výrobou ještě nezačali.

U respondentů, u kterých se nepodařilo dotazníkovým šetřením zjistit všechny potřebné údaje, a jsou klíčoví pro trh biopotravin, byly údaje doplněny o kvalifikované odhady, a to na základě dříve vyplněných dotazníků a znalosti trhu z předchozích let. Závěry v této zprávě se tedy opírají o data

² Výroba těchto subjektů zahrnuje zejména balící činnost.

415 aktivních výrobců biopotravin, 394 aktivních distributorů a 11 distributorů / výrobců. Dále také o údaje 13 obchodních řetězců nabízejících biopotravinu v ČR.

Přes výše uvedené skutečnosti lze výstupy považovat za vypovídající, jelikož se podařilo získat odpovědi od většiny hlavních aktérů na trhu biopotravin.

Při využívání výsledků prezentovaných v této zprávě je třeba vzít v úvahu následující:

- a) Celková velikost trhu s biopotravinami v ČR včetně specifikace podílu hlavních kategorií biopotravin a distribučních cest (tj. kapitola 3) i údaje o celkovém objemu výroby či distribuce biopotravin, podílu jednotlivých kategorií biopotravin a podílu jednotlivých odbytových míst na celkovém obratu (tj. kapitoly 4 a 5) jsou nyní odhadnuty za celý sektor (tzn., že údaje zahrnují jak získané údaje od výrobců a distributorů, tak doplněné expertní odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu).
- b) Rozdělení registrovaných subjektů do jednotlivých kategorií (tj. „výrobce biopotravin“, „distributor biopotravin“ a „výrobce / distributor“) je problematické, jelikož typ uváděné registrace nemusí zcela odpovídat realitě. Je to dáno změnou činnosti v průběhu roku, např. rozšířením sortimentu o distribuci jiných než vlastních výrobků, ukončení / odložení začátku výroby a setrvání jen u distribuce biopotravin apod.

Navíc vzhledem k tomu, že za výrobu biopotravin je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin (tj. přebalení biopotravin do spotřebitelského balení), je snižována rozlišovací hranice mezi skutečným výrobcem a pouhým distributorem.

Ke zpřesnění evidence o subjektech působících v ekologickém sektoru významně přispívá online systém Registr ekologických podnikatelů (REP) dostupný na webu MZe: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/>.

- c) Údaje od tzv. „mix“ subjektů (tj. registrovaných současně jako výrobce tak distributor) jsou v této zprávě zahrnuty v plné výši k údajům výrobců v kapitole 4. Snahou šetření bylo identifikovat a odlišit u těchto subjektů obrat za jejich vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků jiných dodavatelů. S pomocí inspektorů kontrolních organizací se podařilo identifikovat hlavní činnost a přeřadit většinu „mix“ subjektů buď do kategorie „výrobce“ či „distributor“. U 11 subjektů byl skutečně realizován souběh jak vlastní výroby biopotravin, tak distribuce biopotravin jiných výrobců, byly tedy ponechány v kategorii „mix“.

2 Souhrn hlavních výstupů

Celkový trh s biopotravinami v ČR:

- **Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2018 přibližně 7,02 mld. Kč. Z toho celková spotřeba biopotravin (včetně dovozu) v ČR činila 4,43 mld. Kč, (což v porovnání s rokem 2017 představuje nárůst o 33 %) a vývoz biopotravin vzrostl na cca 2,59 mld. Kč. Průměrná roční spotřeba na obyvatele činila 416 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů byl na úrovni 1,58 %.**
- **Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 3 449 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně vzrostl na 209 mil. Kč, obrat přímého prodeje (jedná se zejména o přímý prodej z ekofaremu) dosáhl 228 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 545 mil. Kč.**
- Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v **maloobchodních řetězcích**, tj. v supermarketech a hypermarketech (36,2 %, tj. 1,6 mld. Kč), dále pak prostřednictvím **prodejen zdravé výživy a biopotravin** (16,9 %, tj. 749 mil. Kč) a **drogérií** (14,9 %, tj. 661 mil. Kč). K výraznému meziročnímu navýšení obratu prodeje biopotravin došlo také v lékárnách, kde byly v roce 2018 uplatněny biopotraviny v hodnotě 342 mil. Kč (7,7 %). Za pozitivní lze považovat skutečnost, že dochází k nárůstu odbytu přes gastronomická zařízení (209 mil. Kč namísto 100 mil. Kč v roce 2017). Významným odbytovým místem je také prodej prostřednictvím e-shopů (545 mil. Kč, 12,3 %). U faremního a ostatního přímého prodeje došlo také k mírnému meziročnímu navýšení, avšak pouze v absolutním vyjádření (228 mil. Kč). Důvodem je rozvoj uplatnění výrobků faremních zpracovatelů a dalších výrobců prostřednictvím již zmiňovaných e-shopů. Celkový obrat prodeje přes e-shopy byl z 35 % tvořen právě prodeji výrobců (včetně mix subjektů).
- **Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (41% podíl),** přičemž téměř tři čtvrtiny této kategorie tvořily káva a čaj, hotové pokrmy (vč. dětské výživy) a ostatní zpracované biopotraviny zahrnující zejména doplňky stravy. Druhou příčku obsadila kategorie „**Mléko a mléčné výrobky**“ (20 %) následovaná kategorií „**Ovoce a zelenina**“ (17 %).
- **Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na maloobchodním obratu v roce 2018 podílely 47 %.** Při zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“³ subjekty, tvoří podíl biopotravin z dovozu 60 % (57 % v roce 2017) maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovány (tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.

³ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin:

- **Na konci roku 2018 bylo v ČR registrováno 748 výrobců biopotravin**, což oproti roku 2017 představuje nárůst o 11,3 %. V průběhu roku 2018 bylo nově registrováno 121 subjektů, naopak svou činnost ukončilo 45 výrobců.
- Ze získaných údajů vyplývá, že z celkového počtu 748 subjektů jich zhruba 30 % svou činnost v roce 2018 ve skutečnosti vůbec neprovozovalo z důvodu nedostatku zakázek.
- Z pohledu obratu dosáhla v roce 2018 **největšího objemu výroby opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (49 %, a to zejména podkategorie „Cukr“)**. Následovaly kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (13 %) a „Ovoce a zelenina“ (11 %).
- **Celkový obrat výrobců biopotravin v roce 2018 dosáhl 4,233 mld. Kč**, což představuje nárůst o 18,1 % proti obratu 3,583 mld. Kč v roce 2017. V tomto obratu jsou však zahrnuty i obraty společností, které nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení a celkové obraty „mix“ subjektů, které kromě vlastní výroby biopotravin distribuují i výrobky jiných dodavatelů.⁴
- **Čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotravin za přibližně 2 116 mil. Kč**. Vývoz biopotravin z ČR trvale roste a směřuje převážně do zemí EU, přičemž největší objem biopotravin (790 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR a do Německa (395 mil. Kč). Přestože Německo nadále představuje významné odbytiště české bioprodukce, meziročně došlo ke snížení objemu exportu o více než 43 % (tj. 301 mil. Kč). Přitom 83 % výrobců biopotravin uplatnilo většinu své výroby na českém trhu.
- **Biopotravin byly výrobci prodávány na českém trhu nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců (29 %)**, dále specializovaných prodejen v podobě prodejen zdravé výživy a biopotravin (19 %) a velkoobchodů (14 %). Více než 10 % biopotravin směřovalo k dalšímu výrobcu. Prostřednictvím nezávislých prodejen byly distribuovány 2 % potravin. Podíl ostatních distribučních cest zahrnujících přímý prodej (7 %), prodej prostřednictvím e-shopů (9 %), prodej přes překupníka (2 %), lékárny (2 %) či drogerii (1 %) a gastronomii (3 %), činil 24 %.

⁴ Obrat „mix“ subjektů za distribuci biopotravin jiných dodavatelů tvořil 52 % jejich celkového obratu, tj. 383 mil. Kč.

Distribuce biopotravin:

- **Na konci roku 2018 bylo v ČR registrováno celkem 938 distributorů biopotravin**, což představuje meziroční nárůst o 28,5 %. V průběhu roku 2018 bylo nově registrováno 273 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 65 distributorů.
- **Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2018 ve velkoobchodních cenách 2 297 mil. Kč** (cca 1 880 mil. Kč v roce 2017). V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů⁵ (cca 383 mil. Kč), avšak do obratu jsou zahrnuty také obraty odbytových družstev.
- **Hlavní distribuovanou kategorií biopotravin byla v roce 2018 kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** s 39% podílem. Na druhém místě se umístila s 24% podílem „Ovoce a zelenina“, následovaná kategorií „Mléko a mléčné výrobky“ (17 %).
- **Distributoři dovezli ze zahraničí v roce 2018 biopotraviny za zhruba 1 323 mil. Kč** (tj. 58 % jejich celkového obratu prodeje), z toho bylo 67 % uplatněno na českém trhu. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil dalších zhruba 950 mil. Kč (nárůst oproti 661 mil. Kč v roce 2017).
- **Největším odbytištěm mezi distributory je český trh.** Celkem na českém trhu bylo uplatněno 79 % objemu distribuovaných biopotravin v celkové hodnotě 1 820 mil. Kč (v roce 2017 šlo o 72,6 % a 1 364 mil. Kč). Ke snížení objemu exportu došlo také v absolutním vyjádření. Hlavní příčinou je snížení objemu exportu do Německa, kde byla v roce 2017 uplatněna více než polovina celkové hodnoty exportu. Export směřoval v největším objemu na Slovensko, do již zmíněného Německa a Polska.
- K prodeji na českém trhu distributoři nejčastěji využívali dalšího výrobce potravin (18 %), maloobchod (15 %) a lékárny (12 %). Podíl ostatních distribučních cest zahrnující prodej přes prostředníky (2 %), e-shop (20 %), drogerii (5 %), přímý prodej (4 %) a prodej přes gastronomická zařízení (5 %), činil 36 %.

⁵ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s. r. o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.).

3 Situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2018

Kapitola shrnuje získané údaje od výrobců a distributorů a doplňuje tato data expertními odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu, a tím se snaží stanovit celkovou velikost trhu s biopotravinami v ČR v roce 2018.

3.1 Velikost trhu s biopotravinami

Po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005–2008 došlo v letech 2009 a 2010 ke stagnaci obratu okolo 1,6 mld. Kč, jak znázorňuje Tab. 1 s vývojem trhu s biopotravinami v ČR. V roce 2011 se nárůst spotřeby biopotravin opět nastartoval a došlo k jeho oživení, které pokračovalo i v letech 2012 a 2013, kdy trh biopotravin v ČR (tj. domácí spotřeba) vzrostl meziročně o dalších 9,5 % na téměř 2 mld. Kč. V roce 2014 se domácí spotřeba zvýšila o 3,9 % a překonala tak hranici 2 mld. Kč. V letech 2015 a 2016 rostla spotřeba biopotravin dvouciferným tempem o 11 a 14 % a k dalšímu významnému nárůstu došlo v roce 2017, kdy trh biopotravin narostl o 30,5 % na 3,33 mld. Kč. Tento trend pokračoval i v roce 2018, kdy domácí spotřeba biopotravin vzrostla o 33 % na 4,43 mld. Kč.

Celkový obrat s biopotravinami realizovaný českými subjekty činil v roce 2018 přibližně 7,02 mld. Kč. Objem exportovaných biopotravin⁶ také vzrostl a dosáhl objemu 2,59 mld. Kč (37 % obratu). Vývoz byl realizován jak samotnými výrobci (77,3 %), tak i výrobci, kteří byli současně distributory (4,3 %) anebo i čistými distributory (18,4 %).

Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 3 449 mil. Kč, obrat ve veřejném stravování 209 mil. Kč (100 mil. Kč v roce 2017) a 228 mil. Kč tvořil obrat přímého prodeje (přímý prodej z farmy a jiné formy přímého prodeje). Prodej prostřednictvím e-shopů, který je od roku 2015 uváděn odděleně, činil 545 mil. Kč. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů dosáhl 1,58 % a průměrná roční spotřeba vzrostla na 416 Kč na obyvatele.

⁶ Od roku 2014 jsou v šetření zahrnuty i subjekty zabývající se vývozem komodit k dalšímu zpracování (např. mlékárenská družstva).

Tab. 1: Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2009–2018

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkový obrát s biopotravinami včetně vývozu (mld. Kč)	1,98	2,10	2,24	2,40	2,72	3,19	3,73	4,19	5,70	7,02
Vývoz (mld. Kč)	0,37	0,51	0,57	0,62	0,77	1,17	1,48	1,64	2,37	2,59
Spotřeba biopotravin v ČR (mld. Kč)	1,61	1,60	1,67	1,78	1,95	2,02	2,25	2,55	3,33	4,43
Meziroční změna obrátu biopotravin v ČR (%)	-10	-1	4,6	6,7	9,5	3,9	11,4	13,5	30,5	33,0
Podíl na celkové spotřebě potravin a nápojů (%) ¹⁾	0,65	0,63	0,65	0,66	0,71	0,72	0,81	0,90	1,17	1,58
Spotřeba na obyvatele a rok (Kč)	154	151	158	169	185	191	213	241	314	416
Podíl dovozu na obrátu biopotravin (%)	n. d.	46	46/60*	46/60*	46/57*	43/49*	39/62*	46/60*	46/57*	47/60*
Podíl řetězců na obrátu biopotravin (%)	68	67	64	64	64	57	61	62	58	51

¹⁾ Z důvodu, že ČSÚ již nezveřejňuje roční výdaje za potraviny, byl pro rok 2017 a 2018 tento údaj dopočten na základě struktury spotřebních výdajů domácností vnitřní metodikou ÚZEI

* Podíl dovozu distributorů / Podíl dovozu distributorů a „mix“ subjektů.

Zdroj: Šetření ÚZEI

3.2 Podíl domácí a zahraniční produkce

Objem dovozu finálních biopotravin realizovaný distributory a samotnými maloobchodními řetězci (tj. bez zahrnutí dovozu bioproduktů a biopotravin určených k dalšímu zpracování), který byl prodán na českém trhu (tj. nebyl dále reexportován), je pro rok 2018 odhadován na 2 095 mil. Kč, což představuje 47% podíl na maloobchodním obrátu v ČR. Po započtení objemu dovozu, který realizují tzv. „mix“⁷ subjekty, a které do ČR dovezly finální biopotravinu za dalších zhruba 581 mil. Kč, vzroste podíl dovozových biopotravin na českém trhu na 60% podíl na maloobchodním obrátu v ČR. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovány (tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.

⁷ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

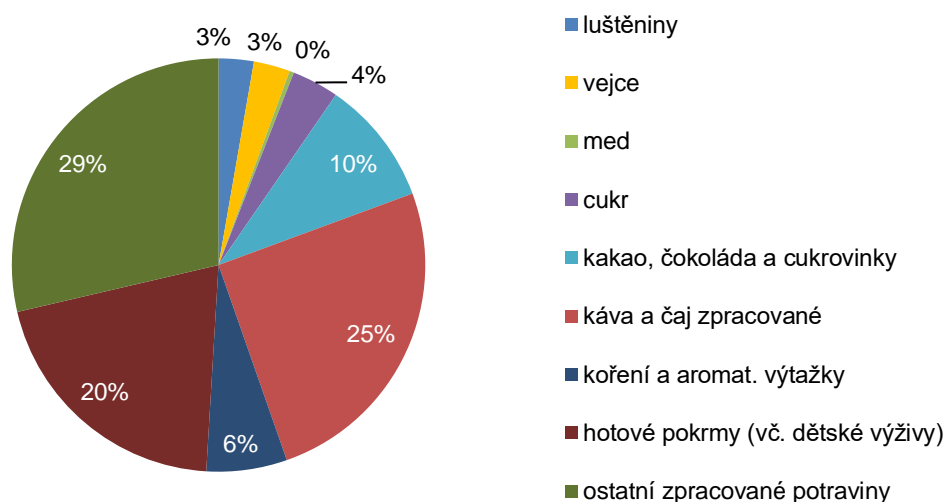
3.3 Poptávka po biopotravinách

Strukturu hlavních biopotravin lze považovat dlouhodobě za stabilní (viz Tab. 2). Stejně jako v předchozích letech byl největší zájem o „Ostatní zpracované potraviny“, které tvořily cca 41% podíl na maloobchodním obratu biopotravin, přičemž téměř tři čtvrtiny této kategorie tvořily ostatní zpracované biopotraviny zahrnující zejména doplňky stravy, kávu a čaj a hotové pokrmy (vč. dětské výživy). Druhou příčku obsadila kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (20 %) následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (cca 17 %). Podrobnější členění kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ je znázorněno na Obr. 1.

Tab. 2: Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2009–2018

Hlavní kategorie biopotravin	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	podíl kategorie potravin (%)									
Maso a masné výrobky	9,5	8,6	8,5	8,1	6,9	8,2	6,9	5,1	5,9	4,6
Ovoce a zelenina	10,8	10,8	13,6	13,7	16,1	13,7	12,6	21,3	22,5	17,3
Oleje a tuky	1,8	1,9	1,9	2,1	2,1	4,4	4,2	2,9	3,6	3,5
Mléko a mléčné výrobky	21,1	24,8	19,6	20,0	18,2	22,0	20,2	23,0	17,5	20,0
Mlýnské a škrobárenské výrobky	6,3	8,4	9,7	10,4	11,7	8,2	7,5	4,8	4,9	2,5
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	9,4	8,2	9,4	9,5	9,2	9,4	7,3	6,2	5,9	7,6
Ostatní zpracované potraviny	35,9	32,8	35,3	34,3	33,0	33,0	37,1	33,2	36,4	41,4
Nápoje	5,2	4,5	2,0	1,9	2,7	1,1	4,2	3,4	3,3	3,1
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Zdroj: Šetření ÚZEI

Obr. 1: Podíl podkategorií biopotravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2018

Zdroj: Šetření ÚZEI 2019

3.4 Způsob distribuce biopotravin

Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby, což shrnuje Tab. 3. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (36,2 %, tj. 1,6 mld. Kč), dále pak prostřednictvím prodejen zdravé výživy a biopotravin (16,9 %, tj. 749 mil. Kč) a drogerií (14,9 %, 661 mil. Kč). K výraznému meziročnímu navýšení obrátu prodeje biopotravin došlo také v lékárnách, kde byly v roce 2018 uplatněny biopotraviny v hodnotě 342 mil. Kč (7,7 %). Za pozitivní lze považovat skutečnost, že dochází k nárůstu odbytu přes gastronomická zařízení (209 mil. Kč namísto 100 mil. Kč v roce 2017), a to zejména u školního stravování. Významným odbytovým místem je také prodej prostřednictvím e-shopů (545 mil. Kč, 12,3 %). V minulosti byl prodej prostřednictvím e-shopů započítáván do faremního a ostatního přímého prodeje. Z důvodu růstu významnosti tohoto odbytového místa je od roku 2014 obrat prodeje uváděn zvlášť, nicméně e-shop pro uplatnění svých výrobků faremní zpracovatelé a další výrobci využívají a jejich podíl tvoří odhadem 35 % z celkového obrátu prodeje přes e-shopy. U faremního a ostatního přímého prodeje došlo také k mírnému meziročnímu navýšení, avšak pouze v absolutním vyjádření (228 mil. Kč v roce 2018, 179 mil. Kč v roce 2017).

Tab. 3: Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obrátu biopotravin v ČR, 2010–2018

Odbytové místo v ČR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018
	podíl odbytového místa v ČR (%)									mil. Kč
Supermarkety / hypermarkety	56,3	56,5	49,7	48,3	40,9	46,2	43,9	40,5	36,2	1 604
Drogerie ¹⁾	14,1	11,3	18,0	18,7	16,5	14,7	17,9	17,5	14,9	661
Prodejny zdravé výživy a biopotravin	19,4	19,8	19,0	16,6	24,8	14,3	14,3	12,6	16,9	749
Nezávislé prodejny potravin	1,2	1,4	1,4	1,6	1,7	4,2	2,9	3,0	2,1	92
Faremní a ostatní přímý prodej	3,5	5,2	5,9	8,9	6,7	7,0	7,3	5,4	5,1	228
E-shopy ²⁾	x	x	x	x	3,4	7,8	6,7	14,1	12,3	545
Lékárny	4,7	5,2	4,8	4,5	3,1	2,6	3,6	3,9	7,7	342
Gastronomie	0,8	0,6	1,1	1,4	2,9	3,2	3,4	3,0	4,7	209
Celkem³⁾	100	100	100	100	100	100	100	100	100	4 430

¹⁾ Podíl drogistických řetězců byl pro roky 2010 až 2013 upraven zpětně na základě zpřesnění metodiky.

²⁾ Z důvodu nárůstu prodeje prostřednictvím e-shopů, které byly dříve součástí faremního a ostatního přímého prodeje, jsou údaje pro tyto kategorie uváděny odděleně.

³⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie.

Zdroj: Šetření ÚZEI

V roce 2018 byly z ČR vyvezeny biopotraviny za 2,59 mld. Kč (téměř 37 % jejich celkového obrátu). Mezi největší exportéry patřily E D & F Man Ingredients s. r. o., RACIO, s. r. o., SOLEX AGRO, s. r. o., Sonnentor, s. r. o., Lifefood Czech Republic s. r. o. a HiPP Czech s. r. o., kteří společně tvoří více než 64 % celkového vývozu.

3.5 Prodej biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích v letech 2017 a 2018

Data pro tuto podkapitolu byla získána z maloobchodního auditu realizovaného pro ÚZEI společností Nielsen Admosphere, a. s. Z důvodu odlišné metodiky sběru dat se data uvedená v této kapitole liší od údajů uvedených v kapitolách 3.3 a 3.4. Rozdílné je i začlenění prodejen do maloobchodních řetězců. ÚZEI řadí do maloobchodních řetězců obraty prodejen Ahold, Billa, COOP, Globus, Kaufland, Penny, Tesco a Lidl, naproti tomu prodejny typu Žabka, Trefa a Terno řadí do kategorie „nezávislé prodejny potravin“. Odděleně sledovány jsou také obraty drogistických řetězců, které jsou nově do celkového obratu MŘ započítány.

Společnost Nielsen ke zpracování analýzy prodeje biopotravin v MŘ využila jednak reálná data v podobě skenovaných dat z pokladen, jednak expertní odhady. Současně se společnost Nielsen zaručila za kvalitu a správné rozlišení biopotravin a konvenčních⁸ potravin v šetření. Skenovaná data z pokladen tvořila min. 80 % dat a byla získána z maloobchodních řetězců: *Tesco, Ahold, Globus, Billa, Penny Market, Žabka, Trefa, Pramen, DM, Rossmann, Teta*.

K odhadu dat byly použity dvě metody: odhad obratu u nespolupracujících řetězců a odhad ze vzorku. Metoda odhadu nespolupracujících řetězců byla použita pro řetězec *Lidl* (tento řetězec neposkytuje skenovaná data z pokladen). Metoda odhadu je založena na sběru účtenek přímo od zákazníků. V případě neochoty poskytnout účtenku Nielsen zjišťuje informaci o celkové hodnotě nákupu. Ta je následně doplněna distribuční studií. K odhadu prodeje v maloobchodních řetězcích *Kaufland, Terno, COOP Jednota, TOP Drogerie a v dalších blíže nespecifikovaných prodejnách* byla použita metoda odhadu ze vzorku, kde elektronická data získaná na vzorku prodejen byla statisticky extrapolována na všechny prodejny daného maloobchodního řetězce. Odhad ze smíšeného vzorku, kdy vzorek prodejen je statisticky extrapolován na skupinu prodejen byl použit u maloobchodních řetězců *Brněnka, CBA, Enapo, Eso Market, Flop, Hruška, Norma, Qanto, Tempo a dalších blíže nespecifikovaných prodejen*. Prodej biopotravin v prodejnách tradičního trhu byl zjišťován odhadem ze vzorku, který měl podobu manuálního auditu. Manuální audit prováděli zaměstnanci společnosti Nielsen (auditoři) přímo na prodejnách, a to za použití čteček. Auditoři dopočítávali prodeje na základě informací o zásobách na prodejně a ve skladu, které získali při předchozí návštěvě prodejny a informací o nákupech, které jim byly poskytnuty jednotlivými obchodníky (předchozí zásoby + nákupy – současné zásoby).

Podle průzkumu společnosti Nielsen dosáhl prodej biopotravin v ČR ve vybraných MŘ v roce 2018 hodnoty 1 705 mil. Kč. To představuje oproti roku 2017 a hodnotě téměř 1 469 mil. Kč nárůst o 236 mil. Kč, v procentuálním vyjádření se jedná o meziroční nárůst ve výši 16,09 %. Pro srovnání trh s konvenčními potravinami dosáhl v roce 2018 hodnoty 173 787 mil. Kč. Oproti roku 2017 zaznamenal nárůst o 6 064 mil. Kč. Meziročně trh s konvenčními potravinami vzrostl o 3,62 %, viz Tab. 4.

⁸ Pro účely tohoto srovnání je za konvenční potravina považována jakákoliv potravina, která není certifikována jako bio.

Tab. 4: Prodej biopotravin a konvenčních potravin v MŘ v ČR, 2017 a 2018

Ukazatel	2017 ¹⁾	2018	Meziroční změna (%)	Meziroční změna (tis. Kč)
Biopotraviny (tis. Kč)	1 468 794	1 705 172	16,09	236 378
Konvenční potraviny (tis. Kč)	167 722 654	173 786 864	3,62	6 064 211
Hodnota celkového trhu s potravinami (tis. Kč)	169 191 448	175 492 037	3,72	6 300 589
Podíl biopotravin (%)	0,88	0,98	X	X

¹⁾ Z důvodu úprav metodiky společnosti Nielsen Admosphere, a.s. se údaje za rok 2017 liší od údajů publikovaných ve Zprávě o trhu s biopotravinami v ČR za rok 2017.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

Následující Tab. 5 uvádí hodnotu obratu jednotlivých kategorií potravin za roky 2017 a 2018 v členění na bio a konvenční potraviny a podíl biopotravin na celkovém obratu příslušné kategorie. Z tabulky vyplývá, že nejvýznamnější kategorií biopotravin byla kategorie „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“ (r. 2017: 578 mil. Kč, r. 2018: 742 mil. Kč), následována kategorií „Mléčné výrobky a zmrzlina“ (r. 2017: 338 mil. Kč, r. 2018: 376 mil. Kč). Naopak za nejméně významnou kategorii biopotravin je možné označit „Zpracované a konzervované ryby, korýše a měkkýše“. Ze srovnání absolutních hodnot prodeje jednotlivých kategorií potravin vyplývá, že nejvýznamnějšími kategoriemi potravin v rámci konvenčních potravin byly „Mléčné výrobky a zmrzlina“, „Nápoje“ a „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“. Nejméně významnou kategorií v rámci konvenčních potravin bylo „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“.

Tab. 5: Prodej hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR v letech 2017 a 2018 a podíl biopotravin na celkovém obratu dané kategorie

Kategorie CPA	Biopotraviny (tis. Kč)		Konvenční potraviny (tis. Kč)		Podíl bio na celkovém obratu (%)	
	2017 ¹⁾	2018	2017	2018	2017	2018
Mléčné výrobky a zmrzlina	338 341	376 011	43 822 918	45 642 449	0,77	0,82
Mlýnské a škrobářské výrobky	156 049	153 755	7 133 666	7 157 683	2,14	2,10
Nápoje	39 859	42 284	38 867 299	41 890 116	0,10	0,10
Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky	578 256	741 860	40 446 113	40 718 262	1,41	1,79
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	135 705	165 536	17 635 096	18 159 457	0,76	0,90
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	114 354	103 267	2 279 445	2 172 593	4,78	4,54
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	2 333	2 206	1 008 138	1 050 485	0,23	0,21
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	103 894	120 242	13 936 849	14 388 668	0,74	0,83
Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	2	11	2 593 130	2 607 152	0,00	0,00
Celkem	1 468 794	1 705 172	167 722 654	173 786 864	0,87	0,97

¹⁾ Z důvodu změny metodiky společnosti Nielsen se údaje za rok 2017 liší od údajů publikovaných ve Zprávě o trhu s biopotravinami v ČR za rok 2017.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

Nejvyšších hodnot podílu bio na celkovém obratu dosahují biopotraviny v kategorii „Rostlinné a živočišné oleje a tuky“ s hodnotou 4,8 % v roce 2017 a 4,5 % v roce 2018. Zastoupení okolo 2 % mají pak biopotraviny u prodeje „Mlýnských a škrobářenských výrobků“ (nejčastěji mouky) a „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“.

Jak vyplývá z Tab. 6, obrat z prodeje u biopotravin roste dynamičtěji než u konvenčních potravin. U konvenčních potravin byl nárůst trhu o 3,62 %, u biopotravin o 16,09 %. K největšímu absolutnímu nárůstu v kategorii biopotravin mezi roky 2017 a 2018 došlo u kategorie „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“ a „Mléčné výrobky a zmrzlina“. Naopak k největšímu poklesu došlo mezi roky 2017 a 2018 v kategorii „Rostlinné a živočišné oleje a tuky“. V relativním vyjádření nejvíce rostly kategorie „Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši“ a „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“. U konvence byl největší absolutní nárůst zaznamenán v kategoriích „Nápoje“, „Mléčné výrobky a zmrzlina“ a „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“. V relativním vyjádření nejvíce rostly kategorie „Nápoje“, „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“ a „Mléčné výrobky a zmrzlina“.

Tab. 6: Meziroční změny v prodeji hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR (2018 / 2017)

Kategorie CPA	Biopotraviny		Konvenční potraviny	
	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)
Mléčné výrobky a zmrzlina	37 670	11,13	1 819 530	4,15
Mlýnské a škrobářenské výrobky	-2 294	-1,47	24 017	0,34
Nápoje	2 424	6,08	3 022 818	7,78
Ostatní zpracované potravinářské výrobky	163 604	28,29	272 149	0,67
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	29 831	21,98	524 361	2,97
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	-11 087	-9,70	-106 852	-4,69
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	-127	-5,46	42 347	4,20
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	16 348	15,74	451 819	3,24
Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši	9	366,09	14 022	0,54
Celkem	236 378	16,09	6 064 211	3,62

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

Nejvyšší podíl na nákupech biopotravin tvořila v letech 2017 a 2018 kategorie „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“: v roce 2017 měla tato kategorie v biopotravinách podíl 39,4 %, v roce následujícím pak 43,5 %. To představuje meziroční nárůst o více než 4 %⁹. Druhý nejvýznamnější podíl biopotravin byl zaznamenán u kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“ (22,1 %) a kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (9,7 %). U konvenčních potravin měla, stejně jako v předchozích letech, nejvyšší podíl kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“: v roce 2017 to bylo 26,1 %, v roce 2018 pak 26,3 %, viz Tab. 7.

⁹ V absolutním vyjádření.

Tab. 7: Podíl jednotlivých kategorií potravin na celkových prodejkách bio a konvenčních potravin v letech 2017 a 2018 (v %)

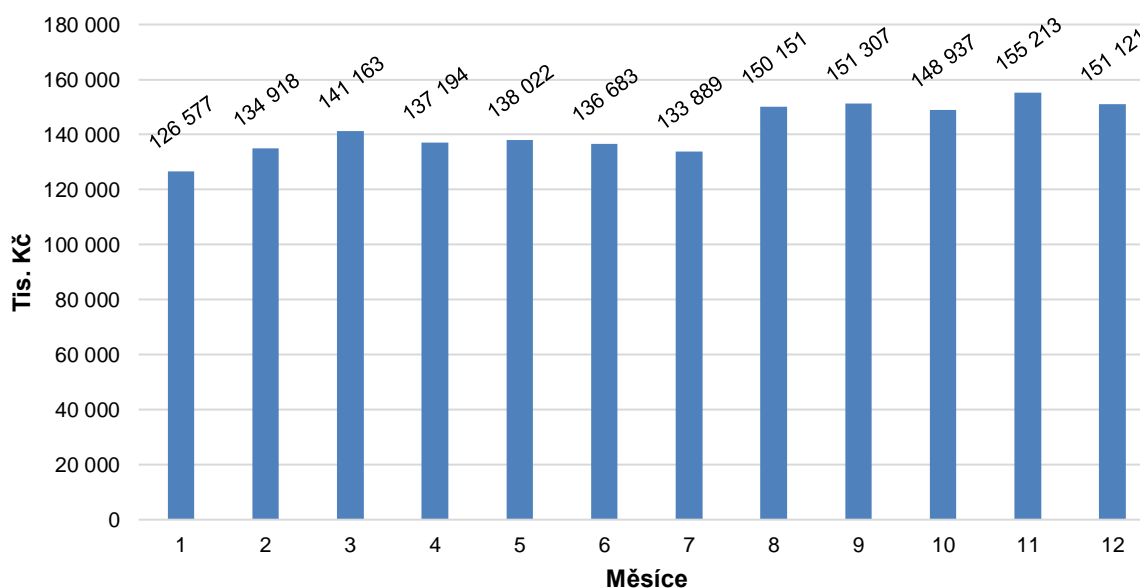
Kategorie CPA	Biopotraviny		Konvenční potraviny	
	2017 ¹⁾	2018	2017	2018
Mléčné výrobky a zmrzlina	23,04	22,05	26,13	26,26
Mlýnské a škrobářenské výrobky	10,62	9,02	4,25	4,12
Nápoje	2,71	2,48	23,17	24,10
Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky	39,37	43,51	24,11	23,43
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	9,24	9,71	10,51	10,45
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	7,79	6,06	1,36	1,25
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	0,16	0,13	0,60	0,60
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	7,07	7,05	8,31	8,28
Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	0,00	0,00	1,55	1,50
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie.

Pozn.: Z důvodu změny metodiky společnosti Nielsen Admosphere, a. s. se údaje za rok 2017 liší od údajů publikovaných ve Zprávě o trhu s biopotravinami v ČR za rok 2017.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

Z šetření společnosti Nielsen Admosphere dále vyplývá, že průměrný měsíční obrat za biopotraviny ve sledovaných MŘ činil 142 mil. Kč. Nejvyššího měsíčního obratu za rok 2018 bylo dosaženo v měsíci listopadu, a to cca 155,2 mil. Kč (viz Obr. 2). Naopak nejnižšího měsíčního obratu bylo dosaženo v lednu, a to cca 126,6 mil. Kč.

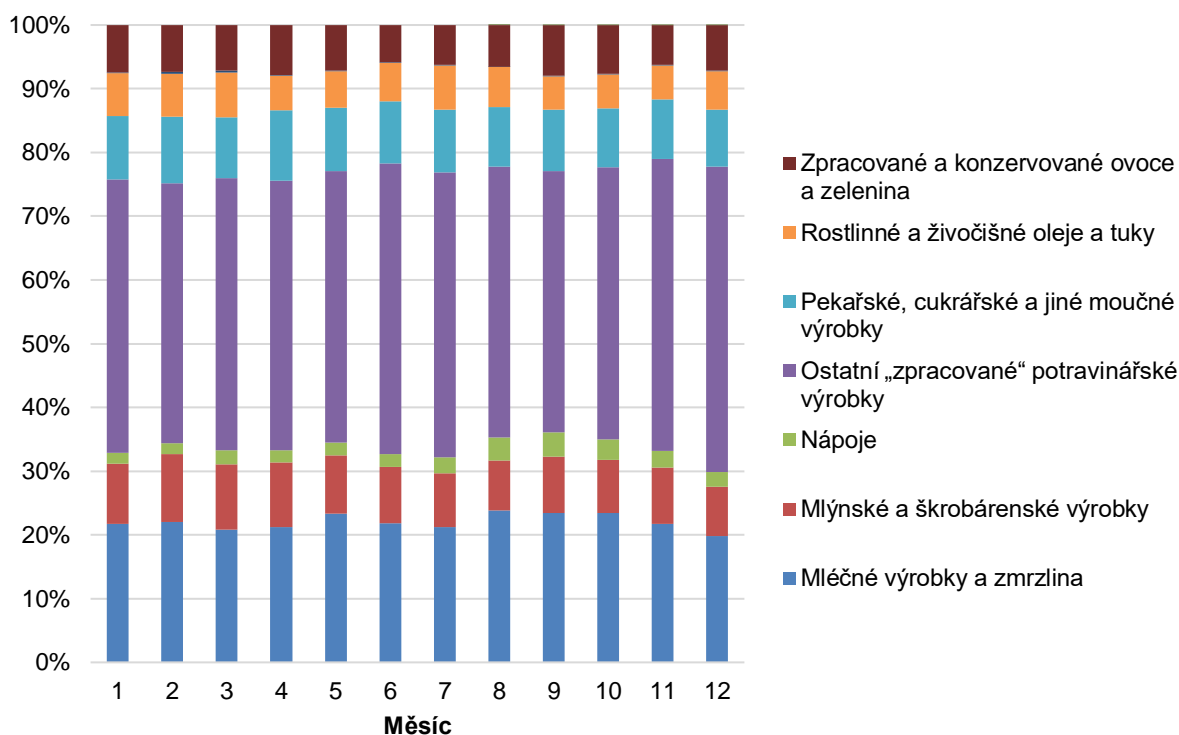

Obr. 2: Prodej biopotravin v jednotlivých měsících roku 2018

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

Podíl jednotlivých kategorií potravin na celkových měsíčních prodejkách biopotravin v roce 2018 je znázorněn na Obr. 3.

Obr. 3: Podíl kategorií biopotravin na celkových měsíčních prodejkách biopotravin v roce 2018

Pozn.: Z důvodu nízkých hodnot nejsou graficky znázorněny kategorie „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“ a „Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši“.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

V rámci zjišťování prodejů biopotravin byla ČR rozdělena do 7 regionů. Nejvýznamnějším regionem z hlediska prodeje biopotravin zůstává Hlavní město Praha. Na druhém místě se umístila oblast pokrývající Jihomoravský a Zlínský kraj a na třetím místě byla oblast Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Naopak nejméně biopotravin spotřebitelé nakoupili v regionu pokrývající kraj Pardubický a kraj Vysočina (viz Tab. 8).

Tab. 8: Prodej biopotravin podle regionů v jednotlivých měsících roku 2018 (v tis. Kč)

Region/měsíce	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	39 989	42 333	42 840	41 942	40 789	40 234	34 895	38 225	43 001	42 791	44 602	40 578
STŘEDOČESKÝ	13 776	14 064	15 203	15 073	15 588	15 224	15 268	16 800	17 019	16 855	17 466	17 015
JIHOČESKÝ / KARLOVARSKÝ / PLZEŇSKÝ	14 402	15 442	16 303	15 742	16 317	16 065	17 042	18 767	18 219	17 571	18 433	18 209
KRÁLOVÉHRADECKÝ / LIBERECKÝ / ÚSTECKÝ	15 217	16 512	17 526	16 880	17 167	17 230	17 747	20 688	19 754	19 192	19 838	20 138
PARDUBICKÝ / VYSOČINA	8 114	8 683	9 335	8 949	9 148	9 138	9 860	11 202	10 319	10 222	10 679	10 862
MORAVSKOSLEZSKÝ / OLOMOUCKÝ	15 801	17 224	17 925	17 387	17 764	17 652	18 021	20 873	19 871	19 260	20 026	20 519
JIHOMORAVSKÝ / ZLÍNSKÝ	19 278	20 660	22 031	21 221	21 249	21 140	21 055	23 595	23 124	23 047	24 168	23 800
Celkem¹⁾	126 577	134 918	141 163	137 194	138 022	136 683	133 889	150 151	151 307	148 937	155 213	151 121

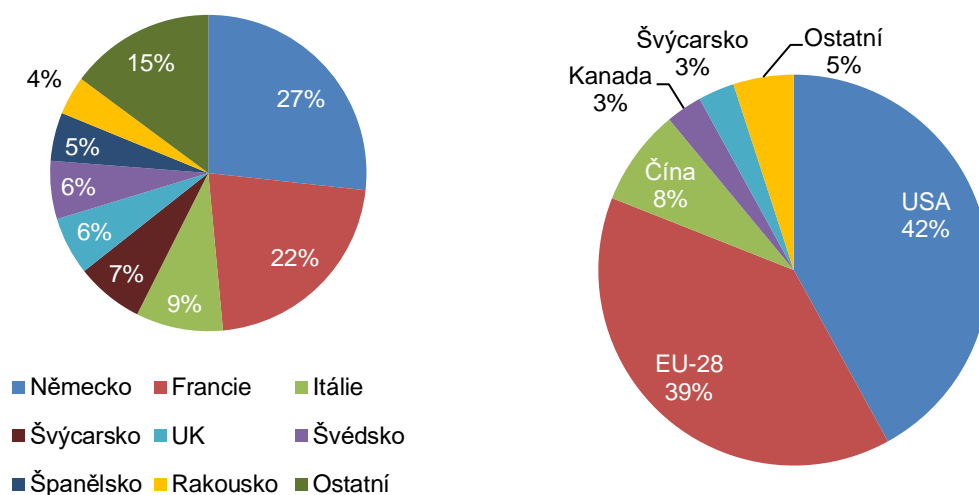
¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s., 2019

3.6 Mezinárodní srovnání¹⁰

Celosvětový trh s biopotravinami v roce 2018 překonal hranici 95 mld. EUR a vykázal meziroční nárůst zhruba o 3 % (92 mld. EUR v roce 2017). Největší podíl na světovém trhu mělo USA (42 %), Evropská Unie (39 %) a Čína (8 %). V Evropě se prodej biopotravin soustřeďuje zejména v západní Evropě. Největší trh biopotravin má Německo (27 %), které spolu s Francií, Itálií a Švýcarskem tvoří téměř dvě třetiny celkového obrátu, viz Obr. 4. Přestože prodej biopotravin roste zdravým tempem, stále zde přetrvává řada výzev. Jednou z nich je koncentrace poptávky po biopotravinách v Severní Americe a Evropě. Ačkoli podíl těchto dvou regionů klesá, stále představují velkou část prodeje.

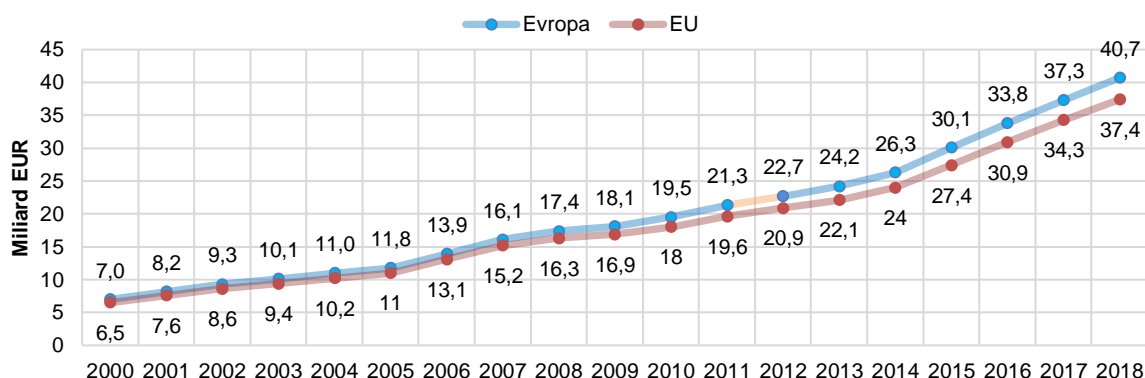

Obr. 4: Svět – rozdělení trhu biopotravin 2018

Zdroj: FiBL-AMI survey 2020

Ještě dynamičtěji rostl objem trhu s biopotravinami v Evropě. Jejich prodej dosáhl obrátu 40,7 mld. EUR, přičemž meziroční růst činil 7,8 %. V Evropské unii nabyl obrát biopotravin hodnoty 37,4 mld. EUR se 7,7% meziročním nárůstem, viz Obr. 5.

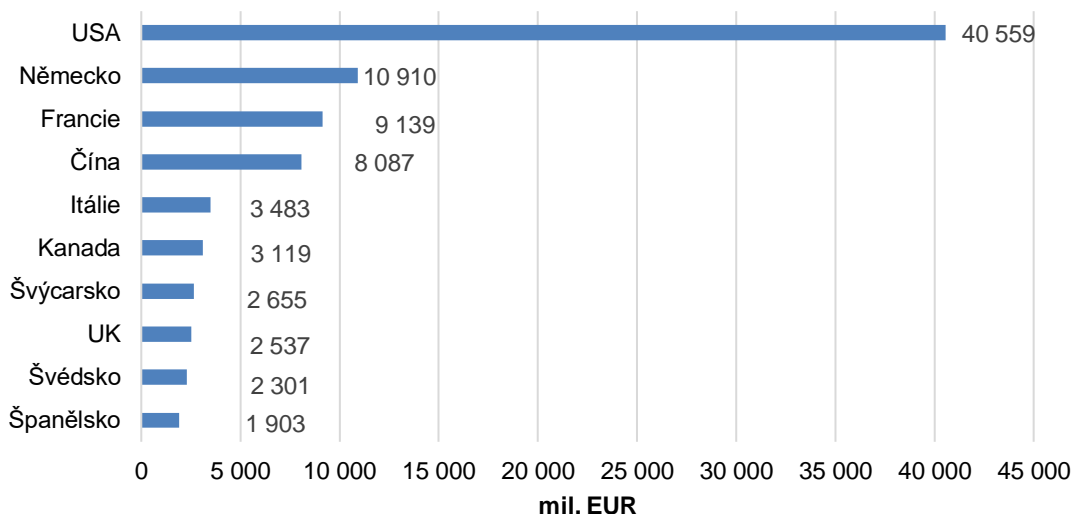
¹⁰ Zdroj: Willer, Helga and Julia Lernoud (Eds.), (2020) *The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2020*. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Frick, and IFOAM – Organic International, Bonn

Obr. 5: Evropa a EU – Vývoj trhu biopotravin 2000–2018

Zdroj: FiBL-AMI surveys 2004-2020, a OrganicDatanetwork Surveys 2013-2015

Zemí s největším trhem biopotravin jsou Spojené státy americké (necelých 41 mld. EUR), dále následuje Německo (11 mld. EUR), Francie (9 mld. EUR) a Čína (8 mld. EUR), viz Obr. 6.

Obr. 6: Svět – 10 zemí s největším trhem biopotravin (mil. EUR), 2018

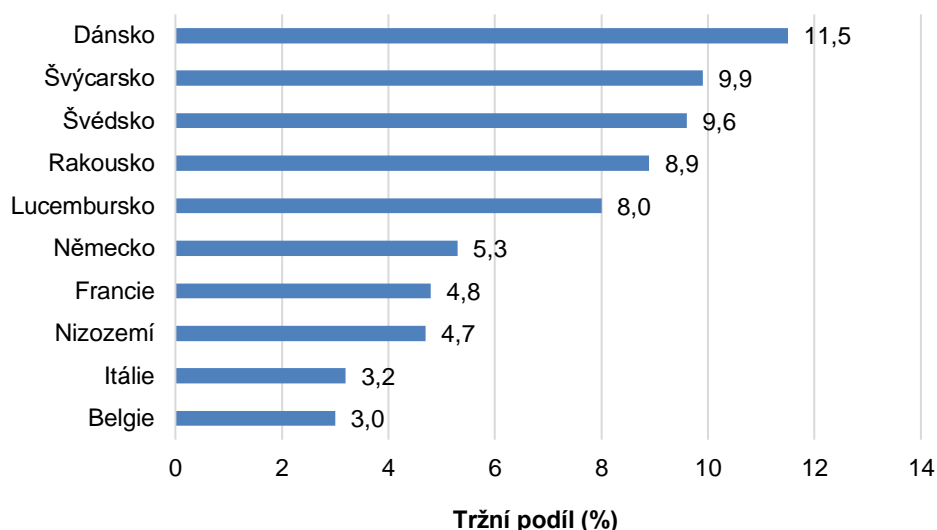
Zdroj: FiBL-AMI survey 2020

Stejně jako v minulých letech mělo nejvyšší podíl prodaných biopotravin na celkovém trhu s potravinami Dánsko (11,5 %) a jedná se o nejvyšší podíl v rámci Evropy i světa. Dále následovalo Švýcarsko (9,9 %), Švédsko (9,6 %) a Rakousko (8,9 %), viz Obr. 7. Skutečnost, že v mnoha zemích celkový trh s potravinami stagnuje a v mnoha případech ceny potravin klesají, způsobuje, že podíl biopotravin na celkové spotřebě narůstá ještě rychleji.

U řady kategorií potravin je zastoupení bioproduktů i vyšší, jedná se zejména o vejce, zeleninu a mléko. V Dánsku a Francii dosahuje prodej bio vajec přibližně 30 % podílu na jejich celkovém prodeji. Více než 10% podíl si drží bio zelenina na celkových prodejkách zeleniny ve Švýcarsku, Rakousku, Dánsku a Švédsku. Například čerstvá mrkev a dýně v biokvalitě tvoří téměř 30 % trhu v Německu. Podobně bio mléčné výrobky ve Švédsku a Švýcarsku dosahují 10% i vyšší podíl

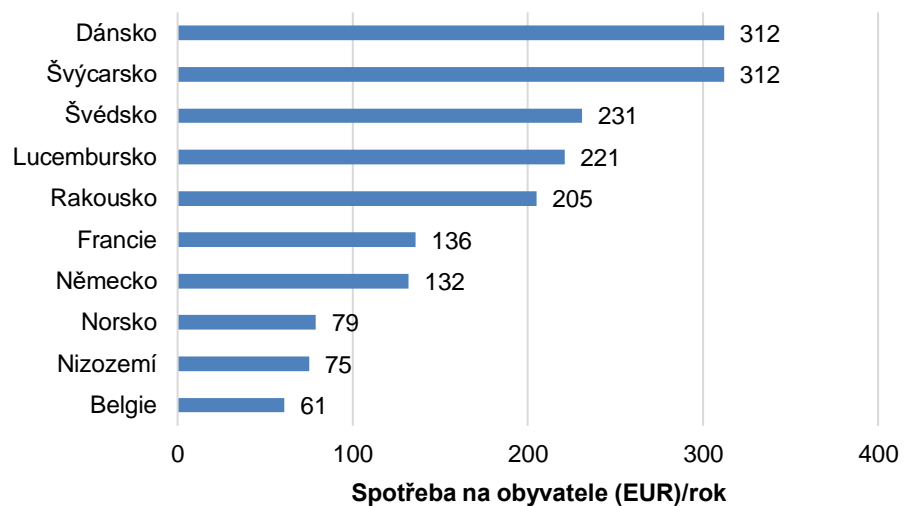
na celkovém trhu s mléčnými výrobky. V Dánsku dosahuje biomléko až 30% podílu na celkových prodejkách mléka. U vybraných produktů je dosahován i vyšší podíl prodeje v biokvalitě, např. v Dánsku bio ovesné vločky tvoří více než 52 % trhu, v Německu bio chléb (organic savoury bread) dokonce 59 % trhu. Na druhou stranu bio nápoje a bio maso (zejména drůbeží) mají v mnoha zemích podíl nízký, což je dáno jejich vysokým stupněm zpracování a nízkou cenou na konvenčním trhu. Dalším z faktorů může být skutečnost, že spotřebitelé biopotravin mají tendenci jíst malé množství masa, případně žádné.

Obr. 7: Evropa – 10 zemí s nejvyšším podílem biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, 2018

Zdroj: FiBL-AMI survey 2020

Podobně jako v předchozích letech byla nejvyšší spotřeba biopotravin na obyvatele v roce 2018 ve Švýcarsku (312 EUR) a Dánsku (312 EUR), následovalo Švédsko (231 EUR) a Lucembursko (221 EUR). Celkem v sedmi zemích překročila roční spotřeba biopotravin 100 EUR na obyvatele, viz Obr. 8. V průměru utratili spotřebitelé v Evropě za biopotraviny 51 EUR ročně na jednoho obyvatele, v rámci států EU pak průměrná částka za biopotraviny činila 76 EUR na obyvatele. V zemích střední a východní Evropy jsou výdaje spotřebitelů stále nízké. Jsou však patrné signály, že trhy se v současné době rychle rozvíjejí, a to zejména v pobaltských zemích. Avšak v některých zemích nejsou údaje o maloobchodním prodeji pravidelně aktualizovány. Česká republika je jedinou zemí s trvalým systémem souhrnné evidence dat o maloobchodním prodeji.

Obr. 8: Evropa – 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2018

Zdroj: FiBL-AMI survey 2020

4 Výroba biopotravin v ČR v roce 2018

Sortiment českých výrobců biopotravin je poměrně široký. Zahrnuje především mléko a mléčné výrobky, pečivo, koření, mouku, těstoviny, dětskou výživu, vejce, kuřecí, vepřové a hovězí maso, ovoce, zeleninu, sušené ovoce, víno atd. U některých komodit je ovšem nabídka nedostatečná a nepokrývá poptávku spotřebitelů (např. vejce, ovoce, zelenina, med). Některé biopotraviny nejsou českými výrobci biopotravin produkovány vůbec a dovážejí se ze zahraničí (např. oleje).

4.1 Počet a struktura výrobců biopotravin

Jako výrobce biopotravin bylo ke konci roku 2018 registrováno 748 subjektů, což představovalo meziroční nárůst o 11,3 %. V průběhu roku 2018 bylo nově registrováno 121 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 45 výrobců. Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin v letech 2010–2018 uvádí Tab. 9.

Tab. 9: Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2010–2018

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet výrobců	404	422	448	471	506	542	603 ¹⁾	672	748
Meziroční změna v %	2,3	4,5	6,2	5,1	7,4	7,1	11,3	11,4	11,3
Počet (% podíl) ukončených výrobců	56 (14,2)	55 (13,6)	43 (10,2)	40 (8,9)	37 (7,9)	40 (7,9)	37 (6,8)	41 (6,8)	45 (6,7)
Počet (% podíl) nových výrobců	65 (16,1)	73 (17,3)	69 (15,4)	63 (13,4)	72 (14,2)	76 (14,0)	98 (16,3)	110 (16,4)	121 (16,2)

¹⁾ Počet subjektů se liší od údajů uváděných ve zprávě Statistická šetření ekologického zemědělství – Základní statistické údaje v roce 2017. Důvodem je zpřesnění údajů v REP.

Zdroj: MZe, REP (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval ÚZEI

4.2 Výroba biopotravin

Kapitola shrnuje informace o počtech aktivních zpracovatelů (výrobců) biopotravin, celkové kapacitě výroby biopotravin v ČR (tzn. O celkovém obratu a obratu hlavních kategorií biopotravin) a o distribučních kanálech, které jsou výrobci využívány pro prodej biopotravin.

Z celkového počtu 748 subjektů registrovaných jako „výrobce biopotravin“ ke konci roku 2018, jich zhruba 30 % (tj. 226 subjektů; 28 % v roce 2017) svou činnost ve skutečnosti vůbec neprovozovalo, a to zejména z důvodu nezájmu spotřebitelů či obchodních partnerů o zamýšlené biopotraviny.

4.2.1 Rozsah výroby biopotravin

Celkový obrat výroby biopotravin v roce 2018, dle údajů poskytnutých výrobcí¹¹, činil 4 233 mil. Kč., což představuje nárůst o 18,1 % proti obratu 3 583 mil. Kč v roce 2017 (Tab. 10).

¹¹ Jedná se o obrat 426 výrobců biopotravin.

V tomto údaji jsou zahrnuty také obraty společností, které pouze nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení, jelikož i tato činnost je považována za výrobu biopotravin.¹² Dále je však také zahrnut celkový obrat „mix“ subjektů realizujících jak vlastní výrobu biopotravin, tak současně distribuci výrobků jiných dodavatelů. Vzhledem k tomu, že byl doplněn v dotazníku dotaz na rozsah prodeje vlastních a cizích výrobků u těchto dodavatelů, lze konstatovat, že prodej výrobků jiných dodavatelů představoval 52 % jejich celkového obratu (tj. 383 mil. Kč). Jinými slovy, obrat prodeje vlastních výrobků vyrobených v ČR registrovanými výrobci činil 3,85 mld. Kč.

Nejčastější kategorií výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny zůstala stejně jako v letech 2011–2017 kategorie 100 tis. až 500 tis. Kč. Následovaly kategorie 500 tis. až 1 mil. Kč a do 100 tis. Kč.

Více než polovina výrobců (66,4 %) uvedla, že v roce 2018 za biopotraviny utržila méně než 2 mil. Kč a jejich podíl na celkovém obratu dosáhl pouhých 3,5 %. Naopak 32 firem s největším obratem za biopotraviny (nad 20 mil. Kč) realizuje více než tři čtvrtiny celkové výroby biopotravin (79,7 %). Obdobná situace platila i pro předchozí roky 2011–2017. Srovnatelný zůstává také podíl firem s největším obratem, kdy sedm největších firem s obratem nad 100 mil. Kč. (E D & F Man Ingredients s. r. o., RACIO, s. r. o., Sonnentor, s. r. o., Country Life, s. r. o., PRO-BIO, obchodní společnost s. r. o., ČEROZFRUCHT, s. r. o., Lifefood Czech Republic, s. r. o.) realizovalo 54,4 % celkového obratu. V roce 2017 činil podíl šesti největších výrobců („mix subjektů“) 53,5 %.

Tab. 10: Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny v roce 2018 a porovnání s rokem 2017

Kategorie dle obratu za biopotraviny	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2017 (počet)	2018		2017 (tis. Kč)	2018	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	67	54	12,7	3 096	2 312	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	111	125	29,3	29 681	32 805	0,8
< 500 tis. až 1 mil.	57	55	12,9	40 995	37 230	0,9
< 1 mil. až 2 mil.	57	49	11,5	82 906	71 797	1,7
< 2 mil. až 5 mil.	31	53	12,4	100 199	164 171	3,9
< 5 mil. až 10 mil.	33	35	8,2	230 973	245 022	5,8
< 10 mil. až 20 mil.	21	23	5,4	269 842	305 453	7,2
< 20 mil. až 50 mil.	14	17	4,0	415 587	535 540	12,7
< 50 mil. až 75 mil.	5	6	1,4	327 575	362 352	8,6
< 75 mil. až 100 mil.	2	2	0,5	165 329	175 268	4,1
nad 100 mil.	6	7	1,6	1 916 506	2 301 221	54,4
Celkem¹⁾	404	426	100,0	3 582 686	4 233 172	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie.
Zdroj: Šetření ÚZEI 2017 a 2018

¹²⁾ Tj. včetně dovozu ovoce a zeleniny a jejího balení, dovozu zahraničního zboží a značení českým logem aj.

Přehled patnácti největších výrobců v roce 2018 dle velikosti obrátu realizovaného pouze na českém trhu (bez exportu) se podobá seznamu z předchozích let (Tab. 11). Je třeba zdůraznit, že v tabulce jsou zahrnuti i „mix subjekty“, jejichž obrat zahrnuje i prodej biopotravin jiných výrobců (tj. obrat i za jejich distributorskou činnost). Důvodem je, že nelze s jistotou určit podíl cizích výrobků uplatněných na českém trhu.

Tab. 11: Přehled 15 největších výrobců biopotravin dle obrátu na českém trhu, 2018

Pořadí	Název společnosti	Hlavní obor výroby
1.	Country Life, s. r. o.,	Ostatní zpracované biopotraviny, mlýnské výrobky, ovoce a zelenina, oleje, pekařské výrobky, nápoje
2.	PRO-BIO, obchodní společnost s r. o	Mlýnské výrobky, ovoce a zelenina, ostatní zpracované biopotraviny, oleje
3.	ČEROZFRUCHT, s. r. o.	Ovoce a zelenina
4.	Sonnentor, s. r. o.	Čaje a koření
5.	OLMA, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
6.	POLABSKÉ MLÉKÁRNY, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
7.	Biopark, s. r. o.	Maso a masné výrobky
8.	HOLLANDIA Karlovy Vary, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
9.	RACIO, s. r. o.	Trvanlivé výrobky (suchary, sušenky)
10.	FRUJO, a. s.	Ostatní zpracované biopotraviny
11.	Biopekárna Zemanka, s. r. o.	Trvanlivé výrobky (suchary, sušenky)
12.	Amylon, a. s.	Mlýnské a škrobárenské výrobky, ostatní zpracované biopotraviny
13.	Schubert Partner a. s.	Vejce
14.	Lifefood Czech Republic, s. r. o.	Kakao, čokoláda, cukrovinky, mlýnské výrobky, oleje
15.	Sunfood, s. r. o.	Ostatní zpracované biopotraviny, hotové pokrmy

Zdroj: Šetření ÚZEI 2019

Největší počet výrobců (115; což odpovídá 27 %) je zařazen v kategorii podniků, u kterých prodej biopotravin představuje 99 až 100 % jejich celkového obrátu, viz Tab. 12. Tato kategorie je tvořena převážně faremními zpracovateli. Druhou nejpočetnější kategorií jsou podniky s podílem biopotravin od 1 do 10 %. Tyto dvě kategorie představovaly 52 % výrobců biopotravin, přičemž jejich podíl na celkovém obrátu výroby v ČR přesahuje 34 %. Situace je tedy obdobná jako v roce 2017, kdy tyto kategorie zahrnovaly 49 % výrobců a 31% podíl na celkovém obrátu.

U 32 % výrobců biopotravin tvořil podíl biopotravin 75 až 99 % celkového obrátu firmy (viz Tab. 12). U dalších 17 % výrobců pak tvořil obrat z prodeje biopotravin 99 až 100 % obrátu celého podniku a shodné zastoupení (17 %) měli výrobci, kde naopak podíl výroby biopotravin tvořil jen 1 až 10 % obrátu.

Tab. 12: Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotraviny na jejich celkovém obratu, 2018

Podíl biopotravin na celkovém obratu	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2017 (počet)	2018		2017 (tis. Kč)	2018	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	36	35	8,2	107 187	123 248	2,9
< 1 až 10 %	88	108	25,4	554 724	729 289	17,2
< 10 až 30 %	55	51	12,0	221 373	413 571	9,8
< 30 až 50 %	36	25	5,9	784 817	173 430	4,1
< 50 až 75 %	38	35	8,2	703 398	693 359	16,4
< 75 až 99 %	40	57	13,4	670 756	1 373 037	32,4
< 99 až 100 %	111	115	27,0	540 430	727 237	17,2
Celkem¹⁾	404	426	100,0	3 582 686	4 233 172	100,0

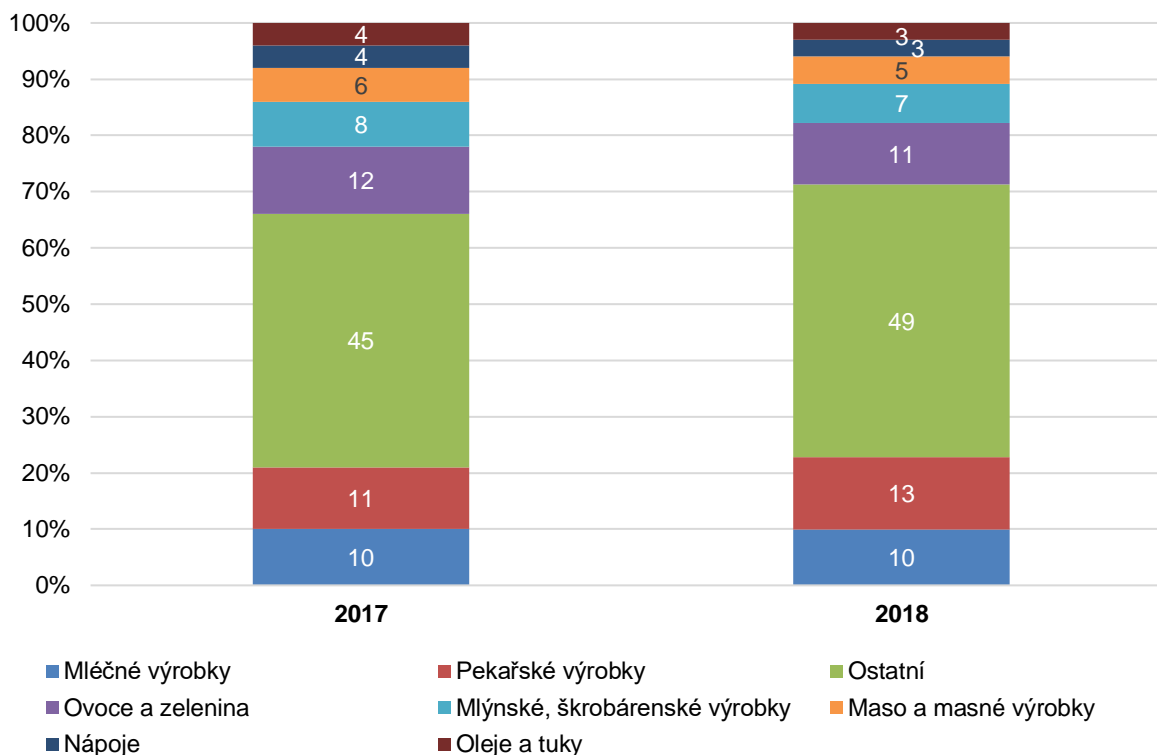
¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

4.2.2 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na tomto objemu výroby. Použito bylo zjednodušené třídění vycházející z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č. 1.

Dle zjištěných údajů největší podíl z celkového obratu, kterého dosáhli výrobci v roce 2018, zaujímala opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“¹³ (49 %, a to zejména podkategorie „Cukr“). Následovaly kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (13 %) a „Ovoce a zelenina“ (11 %). Vyjádřeno v nominální hodnotě, největší objem výroby dosáhly „Ostatní zpracované potraviny“ (cca 2 085 mil. Kč, 1 594 mil. Kč v roce 2017), následované kategorií „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (cca 534 mil. Kč, 405 mil. Kč v roce 2017) a „Ovoce a zelenina“ (cca 456 mil. Kč, 445 mil. Kč v roce 2017). Stejně kategorie dominovaly také v předchozích letech (viz Obr. 9).

¹³ Kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ zahrnuje podkategorie: Cukr; Kakao, čokoláda a cukroviny, Káva a čaj, Koření a aromatické výtažky; Hotové pokrmy; Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny; Ostatní jinde neuvedené potravinářské výrobky (viz příloha zprávy).

Obr. 9: Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obrátu výroby, 2017 a 2018

Pozn.: Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

4.2.3 Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu

Většina výrobců uplatňuje alespoň část svého sortimentu na českém trhu, tj. 411 z celkového počtu 426 výrobců, 15 zbývajících prodává biopotraviny výhradně mimo ČR. Minimálně 75 % sortimentu prodalo na českém trhu 83 % výrobců (tj. 354 z 426), což je méně než v roce 2017, kdy výrobu tímto způsobem uplatnilo 89 % výrobců (viz Tab. 13). V roce 2018 se nejčastěji vyváželo na Slovensko (celkem 83 výrobců – každý pátý aktivní výrobce, z toho 39 výrobců do 10 % svého obrátu, 40 výrobců v rozmezí 10–30 % obrátu, 3 v rozmezí 30–50 % a 1 výrobce v rozmezí 75–99 % svého obrátu). Avšak největší objem vyrobených biopotravin směřuje do ostatních zemí EU¹⁴ (téměř 19 %), zemí mimo EU (necelých 10 %) a Německa (9 %). Naopak nejmenší objem vyrobených biopotravin se exportoval do Polska, Rakouska a již zmíněného Slovenska.

Z celkového obrátu výroby biopotravin v roce 2018 ve výši cca 4 233 mil. Kč se uplatnilo na českém trhu 2 117 mil. Kč, tj. 50 %. V roce 2017 se na českém trhu uplatnilo 1 732 mil. Kč, tj. 48 %. Do zahraničí tedy čeští výrobci vyvezli biopotraviny v hodnotě téměř 2 116 mil. Kč, což představuje zbývajcí polovinu celkového obrátu výroby (v roce 2017 činil export 1 850 mil. Kč a 52 %). Vývoz biopotravin z ČR tedy trvale roste a směřuje převážně do zemí EU, přičemž největší objem biopotravin (790 mil. Kč) byl vyvezen do ostatních zemí EU nesousedících s ČR, zemí mimo EU (necelých 403 mil. Kč) a do Německa (395 mil. Kč). Přestože Německo nadále představuje

¹⁴ Ostatní země EU jsou všechny mimo země sousedící s ČR (tj. mimo SK, DE, AT a PL).

významné odbytiště české bioprodukce, meziročně došlo ke snížení objemu exportu o více než 43 % (tj. 301 mil. Kč).

Z výrobců vyváží do zahraničí zejména společnosti E D & F Man Ingredients s. r. o. (ostatní země EU, země mimo EU, Německo, Rakousko, Slovensko), RACIO, s. r. o. (ostatní země EU, Německo, Slovensko, země mimo EU), Sonnentor, s. r. o. (Rakousko, ostatní země EU, Německo, Slovensko, Polsko), Lifefood Czech Republic, s. r. o. (ostatní země EU, Německo, země mimo EU, Polsko, Rakousko, Slovensko), PRO-BIO, obchodní společnost s r. o. (Slovensko, Německo, Rakousko, Polsko, ostatní země EU, země mimo EU), ÚSOVSKO FOOD, a. s. (ostatní země EU, Německo) a POEX Velké Meziříčí, a. s. (Německo, Polsko, ostatní země EU, Slovensko, Rakousko).

Tab. 13: Uplatnění vyrobených biopotravin v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2018

Země	do 10 %	<10–30 %	<30–50 %	<50–75 %	<75–99 %	100 %	Celkem	Obrat	Podíl (%)	
								(tis. Kč)	2018	2017
ČR	7	13	9	28	65	289	411	2 117 429	50,0	48,4
Slovensko	39	40	3	0	1	0	83	241 592	5,7	4,9
Německo	13	15	5	6	2	6	47	395 242	9,3	19,4
Rakousko	11	6	3	0	2	1	23	238 421	5,6	6,0
Polsko	19	4	2	1	0	0	26	47 743	1,1	0,9
Ostatní EU	17	16	10	6	3	5	57	790 198	18,7	16,6
Mimo EU	9	5	2	2	1	0	19	402 546	9,5	3,9
Celkem¹⁾								4 233 172	100	100

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie.

Pozn.: Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU)

Zdroj: Šetření ÚZEI 2017 a 2018

4.2.4 Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobcí

K určení hlavních distribučních cest prodeje biopotravin a následnému stanovení celkové velikosti trhu (tj. objemu biopotravin nakoupeného konečnými spotřebiteli) bylo zjišťováno, prostřednictvím kterých odbytových cest realizovali prodej biopotravin na českém trhu v roce 2018 samotní výrobci, a to v členění dle jednotlivých kategorií potravin.

Na českém trhu využívali výrobci k prodeji biopotravin nejčastěji maloobchodní řetězce (29 %), specializované prodejny¹⁵ (19 %) a velkoobchody (14 %). Více než 10 % biopotravin směřovalo k dalšímu výrobcí (např. vyrobené mouky / směsi, med, koření / bylinky, oleje, cukr). Prostřednictvím nezávislých prodejen byly distribuovány 2 % potravin. Podíl ostatních distribučních cest zahrnujících přímý prodej (7 %), prodej prostřednictvím e-shopů (9 %), prodej přes překupníka (2 %), lékárny (2 %) či drogerii (1 %) a gastronomii (3 %), činil 24 %, viz Obr. 10.

Z celkového obrátu za prodej vyrobených biopotravin realizovaný v ČR mířilo cca 72 % přímo ke konečným spotřebitelům¹⁶ (tj. odhadem okolo 1 885 mil. Kč při uvažované 30% obchodní marži¹⁷,

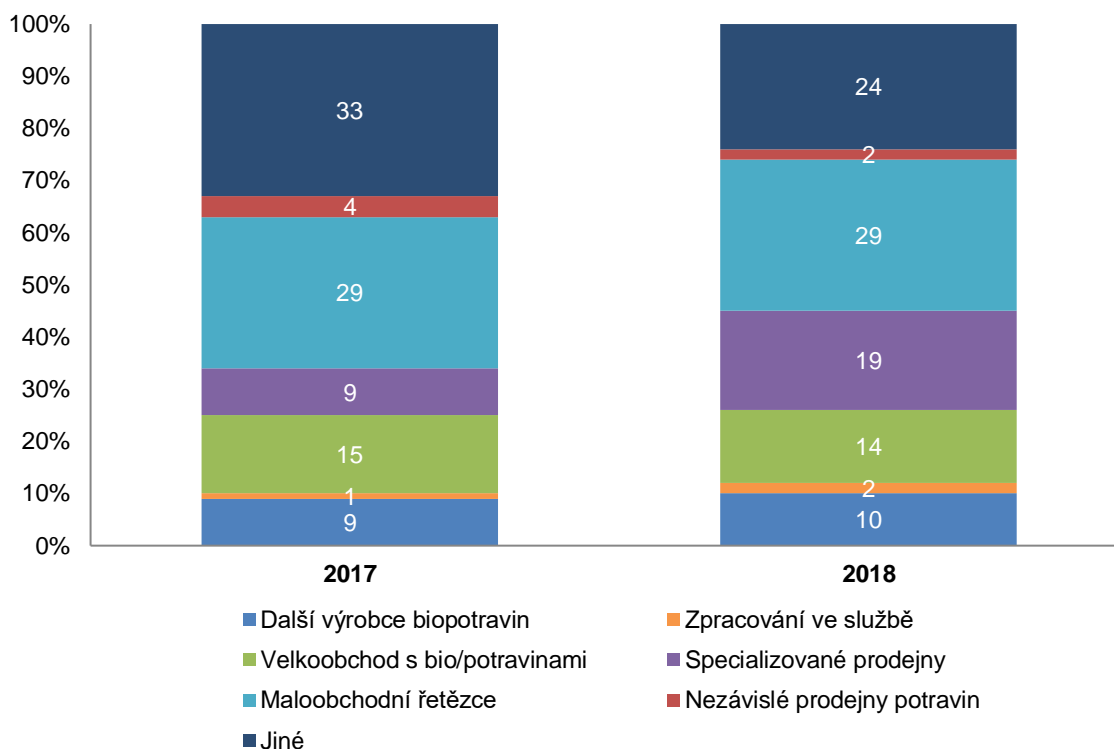
¹⁵ Tj. prodejny zdravé výživy a biopotravin.

¹⁶ Tj. po vyloučení obrátu prodeje směřujícího k dalšímu výrobcí biopotravin (včetně zpracování ve službě, překupníkovi, či do velkoobchodu).

¹⁷ Marže nebyla uvažována u přímého prodeje a prodeje prostřednictvím e-shopů.

nárůst o 470 mil. Kč proti roku 2017). Z tohoto objemu biopotraviny míří ke konečnému spotřebiteli nejčastěji prostřednictvím maloobchodu (43 %) a prodejen zdravé výživy (27 %). Prodej prostřednictvím e-shopů a přímého prodeje byl obdobný jako v roce 2017 a činil 10, resp. 8 %. Následoval prodej prostřednictvím gastronomie (4 %) a lékáren (3 %). Ostatní cesty nebyly tak významné a celkem tvořily cca 5 %.

Obr. 10: Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobcí biopotravin, 2017 a 2018

*Pozn. Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019*

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že maso a masné výrobky jsou nejčastěji prodávány prostřednictvím přímého prodeje (36 %; 18 %) a maloobchodu (17 %; 43 %). Ovoce a zelenina je kromě řetězců (54 %) prodávána také přes velkoobchody (13 %), další výrobce potravin (9 %) a specializované prodejny (9 %). Mléčné výrobky jsou prodávány převážně přímo do maloobchodních řetězců (57 %), 12 % je uplatňováno prostřednictvím velkoobchodu a 10 % je z důvodu zastoupení faremních zpracovatelů prodáváno prostřednictvím přímého prodeje. Nápoje jsou uplatňovány zejména prostřednictvím přímého prodeje (25 %) a prostřednictvím gastronomie (21 %) a specializovaných prodejen (20 %). Jedná se zejména o prodej vína. Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky jsou prodávány zejména prostřednictvím maloobchodu (57 %), specializovaných prodejen (19 %) a velkoobchodu (15 %). Prodej prostřednictvím specializovaných prodejen hraje významnou roli při prodeji ostatních zpracovaných potravin (32 %) a olejů a tuků (17 %).

5 Distribuce biopotravin v ČR v roce 2018

Druhou významnou skupinou působící na trhu s biopotravinami jsou distributoři neboli subjekty uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu včetně vývozu a dovozu bez jakéhokoli dalšího zpracování¹⁸. Jedná se zejména o dovozce ze třetích zemí, regionální i celostátní distributory a velkoobchodníky.

5.1 Počet a struktura distributorů biopotravin

Počet všech registrovaných distributorů k 31. 12. 2018 vzrostl na 938 subjektů, což představuje meziroční nárůst o 28,5 %. V průběhu roku 2018 bylo nově registrováno 273 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 65 distributorů. Nárůst distributorů v letech 2017 a 2018 zapříčinila povinná registrace internetových prodejen nabízejících biopotraviny do systému ekologického zemědělství. Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin v letech 2010–2018 shrnuje Tab. 14.

Tab. 14: Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2010–2018

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet distributorů	172	201	263	305	351	409	501	730	938
Meziroční změna v (%)	2,4	16,9	30,8	16	15,1	16,5	22,5	45,7	28,5
Počet (% podíl) skončených distributorů	28 (16,7)	31 (18,0)	21 (10,4)	18 (6,8)	40 (13,1)	24 (6,8)	33 (8,1)	36 (7,2)	65 (8,9)
Počet (% podíl) nových distributorů	32 (18,6)	60 (29,9)	83 (31,6)	60 (19,7)	86 (24,5)	82 (20,0)	125 (25,0)	265 (36,3)	273 (29,1)

Zdroj: MZe (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Na trhu s biopotravinami působí také velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (tj. maloobchodní řetězce, obchody zdravé výživy aj.), které se však dle zákona o EZ od roku 2006 nemusí registrovat. V současné době jsou biopotraviny nabízeny všemi nadnárodními maloobchodními řetězci, z nichž některé mají vlastní značku biopotravin (Albert: Nature's promise, Billa: BILLA Naše Bio, Kaufland: K-BIO, Lidl: Bio organic, Tesco: Tesco Organic). Biopotraviny lze zakoupit i v některých českých družstevních prodejnách působících pod značkou COOP, v nezávislých prodejnách sítích (např. Brněnce) a v prodejnách zdravé výživy a biopotravin. Rozmáhají se farmářské obchody, které nabízejí regionální produkty včetně biopotravin, jako např. Náš grunt, Sklizeno, Dobřej špajz. Dalším významným místem prodeje biopotravin se staly prodejny drogistického zboží, zvláště pak drogistický řetězec DM drogerie s privátními značkami dm Bio a babylove a Rossmann s privátními značkami BabyDream a EnerBio.

¹⁸ Za zpracování je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin.

5.2 Distribuce biopotravin

Kapitola týkající se distribuce biopotravin přináší informace zejména o počtu aktivních distributorů biopotravin, podílu bioproduktů (biopotravin) z dovozu, celkovém rozsahu distribuce biopotravin v ČR (celkového obratu a obratu hlavních kategorií biopotravin) a o typech distribučních kanálů využívaných distributory v ČR pro prodej biopotravin.

5.2.1 Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu

Distributoři dovezli v roce 2018 biopotraviny za zhruba 1 323 mil. Kč, což činilo 58 % jejich celkového obratu prodeje (v r. 2017 za 904 mil. Kč a 48 %, v r. 2016 za 664 mil. Kč a 59 %). Z tohoto dovezeného objemu bylo 33 % biopotravin v hodnotě 443 mil. Kč dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil dalších zhruba 950 mil. Kč (nárůst oproti 661 mil. Kč v roce 2017 a 562 mil. Kč v roce 2016).

Opět byl sledován údaj o objemu dovozu také u subjektů registrovaných jako výrobce a současně distributor. Tito tzv. „mix“ distributoři dovezli v roce 2018 biopotraviny za 522 mil. Kč (tj. 71 % jejich celkového obratu), přičemž 86 % zboží zůstalo na českém trhu.

Do ČR se dovážely biopotraviny běžné denní spotřeby, zejména ostatní zpracované biopotraviny, které tvořily 51 % celkové hodnoty dovozu. Jednalo se především o hotové pokrmy (včetně dětských výživ), koření, kávu a čaj. Nejčastěji byly tyto potraviny dováženy z Německa, Rakouska, Velké Británie, Francie, Peru a Číny. Dále pak ovoce a zelenina (34 % celkové hodnoty dovozu) ze západní a jižní Evropy a oleje a tuky (5 %).

Mezi největší importéry¹⁹ patřily v roce 2018 HIPP Czech s. r. o., SOLEX AGRO, s. r. o., ČEROZFRUCHT s. r. o., PRO-BIO obchodní společnost s r. o., Country Life s. r. o., bio nebio s. r. o. a Nestlé Česko s. r. o.

5.2.2 Rozsah distribuce biopotravin

Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2018 ve velkoobchodních cenách 2 297 mil. Kč (cca 1 880 mil. Kč v roce 2017). V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů²⁰ (cca 383 mil. Kč), avšak do obratu jsou zahrnuty také obraty odbytových družstev.

Z pohledu rozsahu distribuce (tj. obratu za biopotraviny) zůstala, stejně jako v minulých letech, nejrozšířenější kategorie podniků od 100 tis. do 500 tis. Kč. Na druhém místě byla kategorie do 100 tis. Kč a společně zahrnovaly více než 44 % všech distributorů. Následovaly kategorie od 500 tis. do 1 mil. Kč a 1 až 2 mil. Kč a na pátém místě se umístila kategorie 2 až 5 mil. Kč. Z údajů vyplývá, že u 85 % distributorů obrat za biopotraviny nepřekročil hranici 5 mil. Kč.

Při srovnání výše obratu dominovala jednoznačně kategorie podniků s obratem nad 100 mil. Kč, kdy pouhých 7 firem realizovalo téměř 57 % z celkového finančního objemu distribuce biopotravin v ČR (v roce 2017 to bylo 6 firem v této kategorii s 51% podílem), viz Tab. 15.

¹⁹ Mezi importéry jsou zařazeny i společnosti, které realizují souběžně výrobu i distribuci biopotravin a jejichž obraty jsou zahrnuty již v rámci výrobců biopotravin.

²⁰ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s. r. o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.).

Tab. 15: Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotraviny, 2017 a 2018

Kategorie dle obratu za biopotraviny	Distributoři biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2017 (počet)	2018		2017 (tis. Kč)	2018	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	49	75	19,0	1 758	2 715	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	94	100	25,4	25 106	27 739	1,2
< 500 tis. až 1 mil.	58	55	14,0	41 684	37 408	1,6
< 1 mil. až 2 mil.	36	54	13,7	53 153	77 075	3,4
< 2 mil. až 5 mil.	32	51	12,9	103 638	171 033	7,4
< 5 mil. až 10 mil.	27	28	7,1	198 910	189 712	8,3
< 10 mil. až 20 mil.	18	18	4,6	233 040	238 420	10,4
< 20 mil. až 50 mil.	4	4	1,0	146 581	114 466	5,0
< 50 mil. až 75 mil.	1	1	0,3	51 060	50 000	2,2
< 75 mil. až 100 mil.	1	1	0,3	75 000	88 394	3,8
nad 100 mil.	6	7	1,8	949 657	1 300 239	56,6
Celkem¹⁾	326	394	100,0	1 879 587	2 297 201	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

Z pohledu významu obchodování s biopotravinami je z údajů patrné, že se distribucí zabývají jak specialisté, tj. obchodníci s více jak 75% podílem biopotravin na jejich obratu (12,5 % subjektů), tak obchodníci, kteří mají biopotraviny pouze jako doplňkové zboží ve své nabídce. Více než 57 % subjektů uvedlo, že prodej biopotravin u nich tvoří méně než 10 % jejich celkového obratu. Počet subjektů, které nabízejí biopotraviny jen jako doplňkový sortiment zahrnující pouze několik vybraných bio položek, meziročně vzrostl, v důsledku čehož vzrostl také jejich podíl na celkovém obratu distribuce. V roce 2018 tyto podniky uvedly na trh 42 % distribuovaných biopotravin. Více než čtvrtinu obratu pak realizovaly podniky s podílem biopotravin mezi 50 až 75 % jejich celkového obratu, viz Tab. 16.

Tab. 16: Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotraviny na celkovém obratu, 2018

Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obratu	Distributoři biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2017 (počet)	2018		2017 (tis. Kč)	2018	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	55	88	22,3	118 974	269 322	11,7
< 1 až 10 %	106	138	35,0	567 437	695 843	30,3
< 10 až 30 %	68	74	18,8	157 533	174 366	7,6
< 30 až 50 %	33	25	6,3	227 551	59 864	2,6
< 50 až 75 %	15	20	5,1	51 109	618 176	26,9
< 75 až 99 %	15	22	5,6	475 368	239 766	10,4
< 99 až 100 %	34	27	6,9	281 615	239 864	10,4
Celkem¹⁾	326	394	100,0	1 879 587	2 297 201	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

K největším distributorům z pohledu obratu za prodej biopotravin patřila v roce 2018²¹ společnost Hipp Czech s. r. o., následovaná společnostmi SOLEX AGRO, s. r. o., Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO, VELKÁ PECKA, s. r. o., Phoenix lékárenských velkoobchod, s. r. o. a bio nebio s. r. o. Pokud je uvažován prodej pouze na českém trhu (bez obratu exportovaného zboží), pak mezi největší distributory v roce 2018 patřily všechny výše uvedené společnosti s výjimkou společnosti SOLEX AGRO, s. r. o.

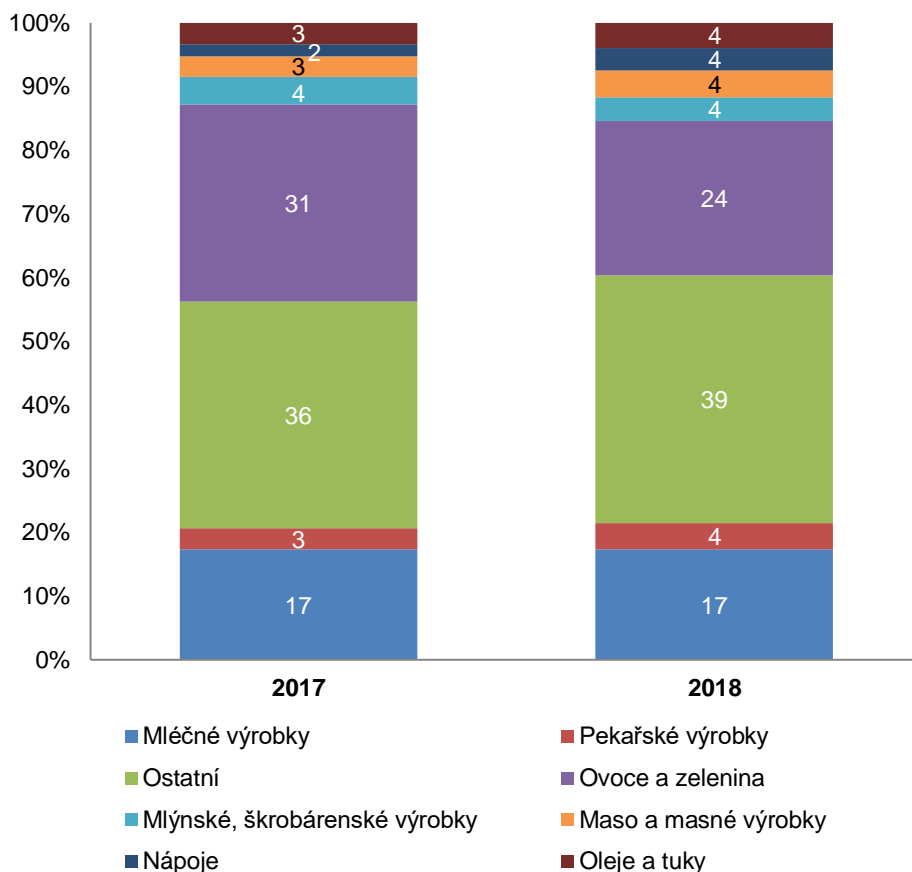
Do kategorie významných distributorů patří samozřejmě také společnost Country Life s. r. o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r. o., jejichž obrat je však již zahrnut v obratu výrobců biopotravin. Podobně by sem patřily i centrály maloobchodních řetězců, příp. společnost dm drogerie markt s. r. o., které zásobují své prodejny. Obrat těchto společností je již zahrnut v obratu jejich dodavatelů (tj. výrobců a distributorů).

5.2.3 Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu distribuce

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií na zobchodovaném obratu.²² Dle zjištěných údajů největší podíl z celkového obratu, kterého dosáhli distributoři v roce 2018, zaujímala opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (39 %, a to zejména podkategorie hotové pokrmy (včetně dětských výživ), která tvořila 39% podíl). Následovaly kategorie „Ovoce a zelenina“ (24 %) a „Mléko a mléčné výrobky (17 %). Stejně kategorie dominovaly také v roce 2017, viz Obr. 11. Vyjádřeno v nominální hodnotě, největší objem distribuce dosáhly „Ostatní zpracované potraviny“ (cca 894 mil. Kč; oproti roku 2017 nárůst ze 667 mil. Kč), „Ovoce a zelenina“ (cca 555 mil. Kč; 584 mil. Kč v roce 2017) a „Mléko a mléčné výrobky“ (cca 396 mil. Kč, 324 mil. Kč v roce 2017).

²¹ V roce 2017 patřila k největším distributorům také společnost ČEROZFRUCHT s. r. o., avšak pro rok 2018 byla tato společnost zařazena mezi výrobce.

²² Struktura hlavních kategorií biopotravin vychází z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č. 1.

Obr. 11: Podíl hlavních kategorií biopotravin na celkovém obratu distribuce, 2017 a 2018

Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

5.2.4 Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu

Většina distributorů uplatňuje alespoň část svého sortimentu na českém trhu tj. 380 z celkových 394 distributorů, 14 zbývajících prodává biopotraviny výhradně mimo ČR. Minimálně 75 % sortimentu prodalo na českém trhu 87 % distributorů (tj. 343 z 394). Na českém trhu skončilo 79,2 % objemu distribuovaných biopotravin v celkové hodnotě necelých 1 820 mil. Kč (v roce 2017 šlo o hodnotu 1 364 mil. Kč a 72,6 %), viz Tab. 17.

Ze zjištěných údajů dále vyplývá, že došlo ke snížení objemu exportu také v absolutním vyjádření. Zatímco v roce 2017 bylo distributory exportováno zboží za cca 516 mil. Kč, v roce 2018 činila hodnota exportu cca 478 mil. Kč. Hlavní příčinou bylo snížení objemu exportu do Německa, kde byla v roce 2017 uplatněna více než polovina celkové hodnoty exportu. Avšak v roce 2018 byly ukončeny dodavatelské smlouvy Družstva ČESKÉ BIOMLÉKO s německými mlékárnami. Největší objem biopotravin byl v roce 2018 exportován na Slovensko, kam mířilo 32 % obratu exportu představující cca 151 mil. Kč, následovalo již zmíněné Německo s třicetiprocentním podílem (144 mil. Kč) a Polsko (17 % a 83 mil. Kč).

Tab. 17: Uplatnění distribuovaných biopotravin v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2018

Země	do 10 %	<10–30 %	<30–50 %	<50–75 %	<75–99 %	100 %	Celkem	Obrat (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2018	2017
ČR	4	9	5	19	52	291	380	1 819 686	79,2	72,6
Slovensko	29	28	10	4	3	0	74	150 575	6,6	7,7
Německo	4	2	2	4	4	5	21	144 317	6,3	14,4
Rakousko	4	3	2	0	2	3	14	57 505	2,5	1,5
Polsko	10	0	1	2	0	0	13	82 890	3,6	2,2
Ostatní EU	6	8	2	2	0	2	20	41 737	1,8	1,6
Mimo EU	2	1	0	0	1	0	4	492	0,0	0,0
Celkem¹⁾								2 297 201	100,0	100,0

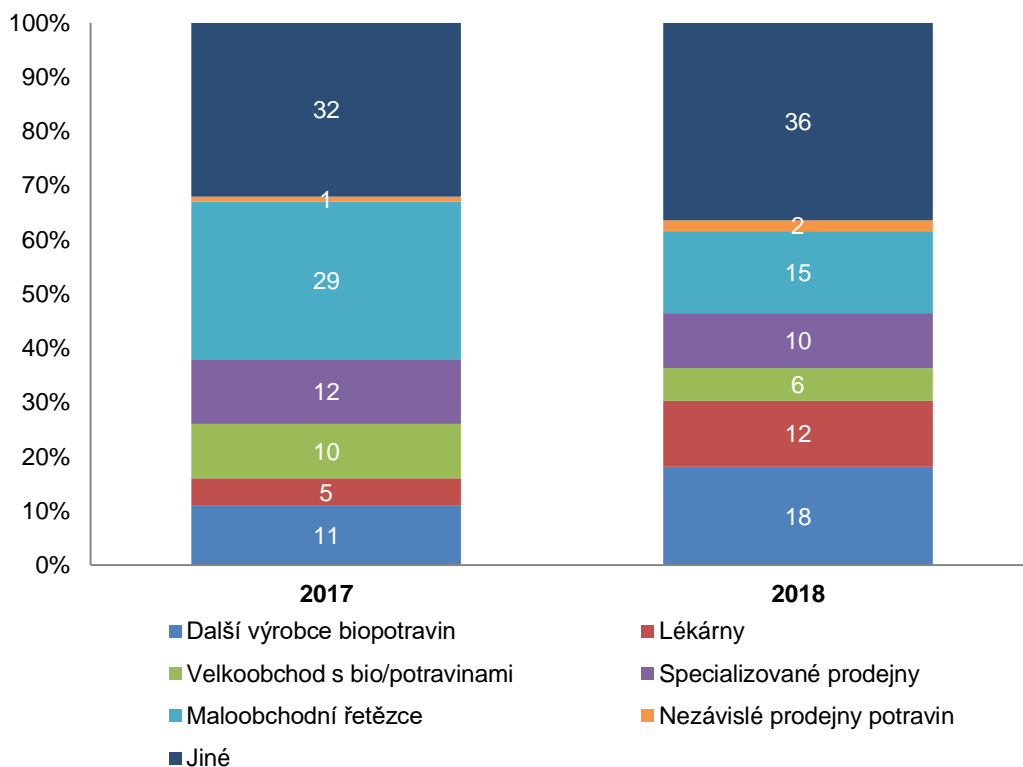
¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Pozn.: Ostatní EU (země mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU)
Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

5.2.5 Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory

Stejně jako u výrobců byly i u distributorů zkoumány distribuční cesty při prodeji hlavních kategorií biopotravin v ČR. Z celkového obratu distributorů ve výši 1 820 mil. Kč mířilo ke konečným spotřebitelům 73 % produkce (1 328 mil. Kč), což při uvažované průměrné 30% obchodní marži²³ představuje cca 1 595 mil. Kč (tj. nárůst o 27 % proti 1 256 mil. Kč v roce 2017).

K prodeji na českém trhu distributoři nejčastěji využívali dalšího výrobce potravin (18 %), maloobchod (15 %) a lékárny (12 %). Podíl ostatních distribučních cest zahrnující prodej přes prostředníky (2 %), e-shop (20 %), drogerii (5 %), přímý prodej (4 %) a prodej přes gastronomická zařízení (5 %), činil 36 %, viz Obr. 12. Meziroční změny byly ovlivněny zejména uplatněním komodity (mléka) Družstva ČESKÉ BIOMLÉKO prostřednictvím českých mlékáren (viz kapitola 5.2.4) a zařazením společnosti ČEROZFRUCHT s. r. o. mezi výrobce (viz kap. 5.2.2).

²³ Marže nebyla započítána v rámci odbytových cest přímý prodej a prodej prostřednictvím e-shopů.

Obr. 12: Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2017 a 2018

Pozn.: Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

Zdroj: Šetření ÚZEI 2018 a 2019

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že velmi oblíbenou cestou nadále zůstává přímý prodej, který byl v roce 2018 využit k prodeji všech kategorií biopotravin. Prostřednictvím maloobchodních prodejen byla prodána více než polovina distribuovaného objemu mléčných výrobků (57 %), pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (57 %), ovoce a zeleniny (54 %) a téměř třetina bioproduktů spadajících do kategorie ostatní zpracované potraviny (32 %). Prostřednictvím lékáren byly uplatňovány prodeje především oleje a tuků a potraviny z kategorie ostatní zpracované potraviny (zejména potravinové doplňky a hotové výrobky typu dětských výživ). Maso bylo prodáváno zejména prostřednictvím e-shopů (42 %), následoval prodej přes specializované prodejny (14 %) a gastronomická zařízení (12 %).

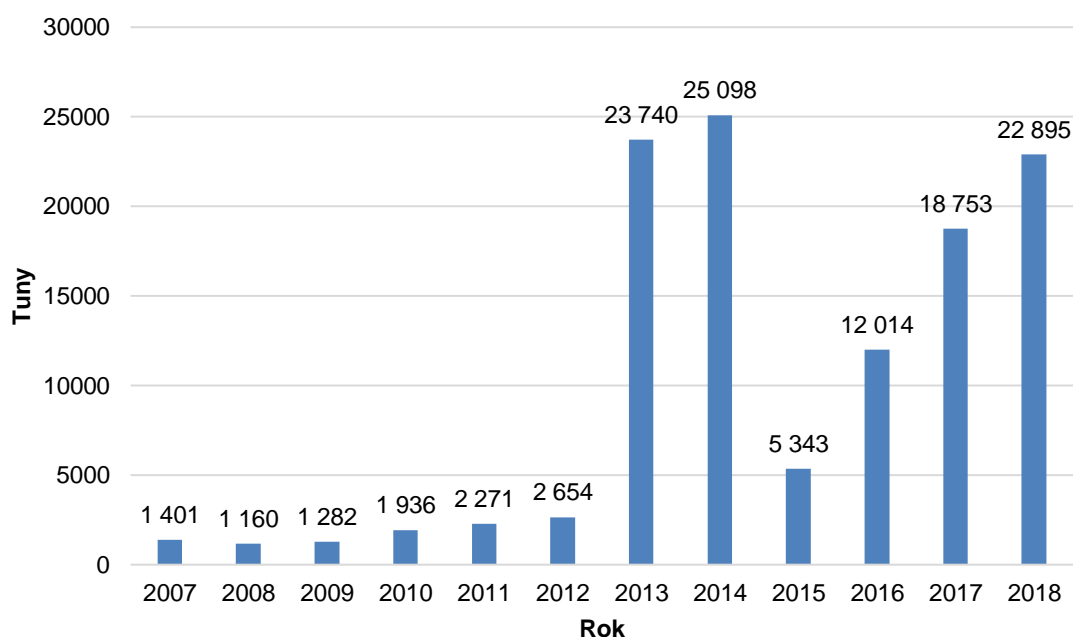

6 Dovoz biopotravin ze třetích zemí

Dovoz biopotravin ze třetích zemí upravuje nařízení Komise (ES) č. 1235/2008 ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanovují prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení uvádí specifická pravidla pro dovoz biopotravin ze třetích zemí, zejména průběžně aktualizovaný seznam uznaných třetích zemí a seznam uznaných kontrolních organizací, které ověřují soulad s pravidly ekologické produkce a jimiž kontrolované bioprodukty doprovázené příslušnou dokumentací lze do ČR dovážet. Od října 2017 je povinnost vytvářet potvrzení o kontrole (COI) prostřednictvím systému TRACES, které potvrzuje, že produkt splňuje stanovená pravidla.

V této kapitole je zpracována statistika dovozů biopotravin do ČR ze třetích zemí v letech 2007 až 2018 na základě dat od kontrolních organizací. Cílem je ukázat celkový vývoj objemu dovozů, ale i vývoj v jednotlivých kategoriích biopotravin dle třídění CPA a také detailní informace o dovozu biopotravin typických pro jednotlivé státy.

Na Obr. 13 je zobrazen objem dovozu biopotravin do ČR ze třetích zemí. V roce 2018 se dovezlo cca 22 895 tun biopotravin, což v porovnání s rokem 2017 představovalo meziroční nárůst o více než 22 %. Nejvíce biopotravin bylo dovezeno z Indie (7 609 tun), Kuby (4 269 tun) a Ukrajiny (3 587 tun).

Obr. 13: Vývoj dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2007–2018

Zdroj: Kontrolní organizace (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o.); zpracoval: ÚZEI

Mezi třetí země, odkud jsou biopotraviny každoročně dováženy, patří Čína, Ekvádor, Japonsko, Kanada, Mexiko, Peru, Turecko, Ukrajina a USA. V roce 2018 byly znovu dovezeny biopotraviny z Brazílie, Indonésie, Jižní Afriky, Kosova, Moldávie, Nepálu, Tchaj-wanu a Vietnamu. Nově se dovoz

uskutečnil z Bolívie a Ghany. Naopak dovoz se neuskutečnil z Austrálie, Egypta, Severní Afriky a Spojených Arabských Emirátů.

Z některých států byly uskutečněny v minulých letech pouze jednorázové dovozy: Irán (2013), Thajsko (2014), Alžírsko (2016), Gruzie (2016), Kambodža (2016), Madagaskar (2016), Severní Afrika (2017) a Severní Korea (2017).

V následující tabulce (Tab. 18) je uveden vývoj objemu dovozu podle jednotlivých let a států. V tabulce 19 jsou následně specifikovány typické biopotraviny dovezené z vybraných 25 států s největším dovozem v roce 2018.

Tab. 18: Vývoj objemu dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2011-2018 (tuny)

Země	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Albánie	82,8	21,2	80,4	0,0	22,5	0,0	0,0	0,0	206,9
Alžírsko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	0,0	0,0	6,2
Argentina	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	668,0	9 080,0	2 084,6	11 842,6
Austrálie	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,1	0,3	0,0	1,0
Ázerbájdžán	59,6	1 555,5	0,0	19,1	17,7	0,0	8,5	40,5	1 700,9
Bělorusko	60,0	20,0	40,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	140,0
Bolívie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Bosna a Hercegovina	0,0	0,0	0,0	2,0	5,0	0,0	0,0	0,0	7,0
Brazílie	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	48,0	0,0	0,2	49,4
Čína	384,7	272,6	72,7	253,4	345,5	484,5	313,7	365,5	2 861,6
Egypt	16,6	5,3	22,0	58,1	36,4	1,9	19,3	0,0	160,2
Ekvádor	0,0	1,2	0,7	2,8	4,4	6,3	46,0	15,8	85,7
Filipíny	5,5	8,2	66,0	12 540,7	18,5	278,1	110,3	151,0	13 178,3
Ghana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5
Gruzie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Chile	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7	0,0	0,6	0,6	1,9
Chorvatsko ¹⁾	141,4	174,1	202,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	592,5
Indie	8,2	0,0	110,1	283,5	109,9	957,6	312,4	7 608,8	9 396,8
Indonésie	21,5	5,7	8,2	720,6	24,1	41,9	0,0	18,7	849,1
Irán	0,0	0,0	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9
Japonsko	22,5	13,9	20,2	33,1	157,8	28,0	517,6	19,1	832,1
Jižní Afrika	5,8	3,7	6,6	6,0	4,8	7,6	0,0	3,5	61,5
Jižní Korea	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,5	1,4	22,4	41,3
Kambodža	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	7,0
Kanada	32,9	15,6	81,1	53,7	66,9	96,5	68,3	167,4	623,9
Kazachstán	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	924,0	1 999,9	2 923,9
Kolumbie	0,0	0,0	0,0	0,3	2,2	365,7	460,6	1 236,7	2 065,4
Kosovo	0,0	0,0	0,0	10,9	51,3	103,1	0,0	159,2	324,5

Země	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Kuba	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 628,0	6 160,0	4 268,5	12 056,5
Madagaskar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,8
Maroko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	1,7	2,0
Mexiko	7,2	40,0	40,0	1,0	11,7	0,8	1,0	70,7	176,3
Moldávie	0,0	0,0	19 275,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	19 335,0
Nepál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3
Nový Zéland	20,1	0,1	3,2	1,8	0,3	1,4	44,0	3,8	74,7
Paraguay	40,0	20,0	0,0	19,9	20,0	20,0	21,5	40,0	181,4
Peru	113,2	2,7	14,7	65,6	35,9	792,4	35,8	16,4	1 172,1
Rusko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	52,4	283,4	389,2	725,3
Salvador	0,0	0,0	0,8	0,8	0,0	0,1	0,0	0,0	1,7
Severní Afrika	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0
Severní Korea	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	1,4
SAE ²⁾	0,0	22,5	0,0	0,8	0,0	0,0	14,9	0,0	37,5
Srbsko	14,5	5,5	0,0	0,0	0,0	20,0	75,2	60,1	175,3
Srí Lanka	23,3	7,8	0,0	556,8	210,0	109,2	56,8	117,3	1 095,1
Švýcarsko	0,0	0,0	4,7	2,1	1,2	1,0	0,7	1,3	10,9
Thajsko	0,0	0,0	0,0	400,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400,0
Tchaj-wan	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	1,0	0,0	0,7	2,3
Turecko	207,1	232,4	270,4	130,0	227,5	220,9	55,9	246,4	1 778,5
Uganda	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	58,1	24,2	41,9	128,5
Ukrajina	1 003,4	225,7	3 415,1	9 902,5	3 953,7	4 413,4	110,6	3 587,3	27 672,9
USA	0,7	0,4	0,1	2,2	8,9	1 558,4	1,1	17,8	1 610,2
Vietnam	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,3	0,0	77,4	94,8
Celkem ³⁾	2 271,1	2 653,9	23 739,9	25 098,0	5 343,1	12 014,4	18 753,3	22 895,3	114 704,7
Celkem zemí	22	23	24	31	29	37	30	36	X

Zdroj: Kontrolní organizace (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o); zpracoval: ÚZEI 2019

¹⁾ V důsledku vstupu Chorvatska do EU (1. července 2013) nebyl v roce 2014 dále sledován dovoz biopotravin z této země.

²⁾ Spojené arabské emiráty

³⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

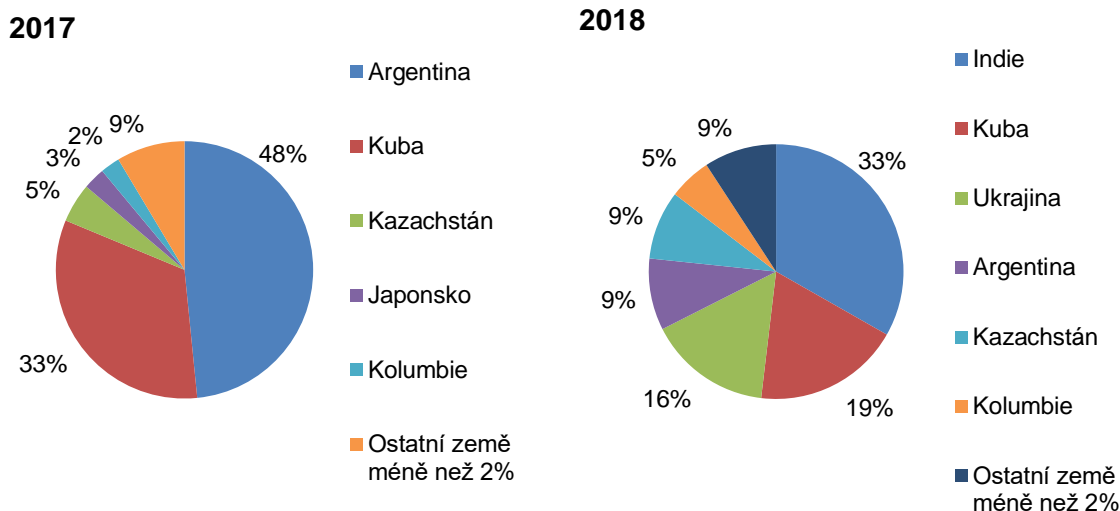
Tab. 19: Typické biopotraviny dovážené ze třetích zemí, 2018

Vybrané země	Typické biopotraviny
Argentina	třtinový cukr
Ázerbájdžán	džus z granátového jablka
Čína	mungo fazole, adzuki, sója, proso, pohanka, góji, góji džus, konopný olej, těstoviny z luštěnin a konjaku, čaj, spirulina, chlorella
Filipíny	kokosová voda, kokosový olej, kokosová mouka
Indie	amaranthové zmo, mangové pyrė, amla sušené ovoce, třtinový cukr, kakaové boby, čaj, koření, potravinové doplňky, pallium
Indonésie	kokosový cukr, zázvorový extrakt, vanilkový cukr
Japonsko	čaj, miso, sojová omáčka, kuzu škrob, pasta umenboši, hnědá rýže
Jižní Korea	aloe nápoj, čaj
Kanada	sója, sirup z borůvek a brusinek, ovocné šťávy, javorový sirup, javorové máslo
Kazachstán	lněné semínko, ječmen
Kolumbie	mangové pyrė, třtinový cukr
Kosovo	sušená jablka, šípky, jablečný ocet
Kuba	třtinový cukr
Mexiko	agávový sirup, opuncie, nopal prášek
Moldávie	kukuřice
Paraguay	třtinová melasa
Peru	sušená mochně, olej ze semen Sascha Inchi, kakaové boby, kakaové máslo a pasta
Rusko	jáhly, cizrna, semena světlice barvířské, slunečnice, rakytníkový olej
Srbsko	mražené maliny, ostružiny, jahodové pyrė, sušené bylinky
Srí Lanka	kokosové mléko, sušený kokos, kokosový olej, kokosová mouka, kokosová voda, čaj, skořice, kurkuma, sušený banán, banánová mouka
Turecko	bulgur, cizrna, červená čočka, mražené meruňky, višně, moruše, hrozinky, lískové ořechy
Uganda	bambucké máslo
Ukrajina	pohanka, čočka, jáhly, žito, mražené borůvky, klikva, šípky, ostružiny, bezinky, rakytník, výtažky z břízy a kopřivy, březová voda
USA	alkohol, mandlové máslo, čaj, potravinové doplňky (zelený ječmen, chlorella)
Vietnam	kokosová voda, kokosový olej, kokosové mléko

Zdroj: Kontrolní organizace (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o); zpracoval: ÚZEI 2019

Jak je uvedeno v Tab. 18, byly v roce 2018 dovezeny biopotraviny z 36 států. Na následujícím grafu (Obr. 14) je zobrazena teritoriální struktura dovozu biopotravin do ČR ze třetích zemí v letech 2017 a 2018.

V roce 2018 bylo nejvíce biopotravin dovezeno z Indie (7 609 tun), což představovalo 33 % z celkového dovozu biopotravin. Jednalo se především o dovoz sušeného ovoce, třtinového cukru, kakaových bobů, mangového pyrė a potravinových doplňků. Mezi další významné dovozce patřila Kuba (4 269 tun; 19 %), Ukrajina (3 587 tun; 16 %), Argentina (2 085 tun; 9 %), Kazachstán (2 000 tun; 9 %) a Kolumbie (1 237 tun; 5 %). Zbývajících 30 zemí, které vykazovaly nižší než 2% podíl na dovozu, zaujímaly v rámci společné kategorie 9% podíl.

Obr. 14: Objem dovozu biopotravin ze třetích zemí (%), 2017 a 2018

Zdroj: Kontrolní organizace (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o); zpracoval: ÚZEI 2019

Importované biopotraviny rozdělené na základě klasifikace výrobků (CPA) pro roky 2011–2018 jsou uvedeny v tabulce 20.

V roce 2018 došlo celkově k nárůstu importu biopotravin ze třetích zemí o 4 142 tun. Největší objem dovozů byl uskutečněn v kategorii „Ostatní potravinářské výrobky“, který v daném roce dosáhl necelých 15 236 tun. Kategorie „Ostatní potravinářské výrobky“ zahrnuje podkategorie cukr; kakao, čokoládu a cukrovinky; kávu a čaj; koření a aromatické výtažky; hotové pokrmy a ostatní potravinové doplňky. Dovozy v rámci této kategorie tvořily více jak polovinu všech importů do ČR, a to konkrétně 67 %. Nejvyšší podíl v rámci této kategorie tvořila stejně jako v roce 2017 podkategorie „cukr“ (98 %; více než 14 909 tun) a dále podkategorie „koření a aromatické výtažky“ s více než 115,7 tunami (0,76 %). Tato kategorie zahrnuje ocet, hotové omáčky, směsi s obsahem koření, hořčici, samotné koření, sůl a byliny. Nejvíce bylin a rostlinných výtažků bylo dovezeno z Kosova (78,8 tun), Ukrajiny (17,8 tun) a Srbska (12,9 tun). Nejvíce třtinového cukru bylo dovezeno z Indie (7 121 tun), z Kuby (4 269 tun) a Argentiny (2 085 tun). Nejvíce ostatních potravinových doplňků (kam řadíme např. tablety z řas Chlorella či Spirulina a prášek z mladého ječmene), bylo v roce 2018 dovezeno z Ukrajiny (42,2 tun březové vody). V rámci další podkategorie „káva a čaj“ je do ČR dovážěn čaj z Japonska, Indie, Číny, Jižní Koreji a Jižní Afriky. Káva je dovážena z Ugandy a Indie. V podkategorii „hotových pokrmů“ dominovala Čína a Japonsko. Země jako Ekvádor, Peru a Indie se podílely na dovozu v podkategorii „kakao, čokoláda a cukrovinky“.

Druhý největší objem dovozů byl uskutečněn v kategorii „Zpracované a konzervované ovoce a zelenina“, a to celkem 4 166 tun, tedy 18 % z celkového objemu importovaných biopotravin. V porovnání s rokem 2017 došlo k nárůstu o 3 664 tun. Důvodem byl opětovný nárůst dovozu z Ukrajiny, a to především mraženého ovoce (3 202 tun). Dalším významným dovozcem v této kategorii byla Indie (430 tun), dále Turecko (136 tun), Vietnam (80 tun) a Kosovo (73 tun).

Kategorii s třetím nejvyšším podílem (14 %; 3 237 tun) na dovozu představovala skupina „Obiloviny (kromě rýže), luštěniny a olejnatá semena“. Dovezena byla zejména lněná semínka a ječmen z Kazachstánu (1 999 tun), slunečnicová semínka, proso a cizrna z Ruska (388 tun),

pohanková krupice, žito, čočka a jáhly z Ukrajiny (325 tun), pohanka, proso, čočka, čirok, fazole, bulgur a sója z Číny (242 tun).

Kategorie „Rostlinné a živočišné oleje a tuky“ pak představovala pouze 1% podíl (234 tun) z celkového objemu dovezených biopotravin a zahrnovala zejména import kokosového oleje z Filipín (143 tun) a Srí Lanky (68 tun) a dovoz bambuckého másla z Ghany (necelých 23 tun).

Kategorie „Nápoje“ zahrnovala dovoz destilovaného alkoholu ze Spojených arabských emirátů (10,7 tun) a vína z Chile (0,6 tun). V kategorii „Mlýnské a škrobárenské výrobky“ byl dovezen pouze kuzu škrob z Japonska (0,8 tun). Dovoz v ostatních kategoriích CPA („Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků“, „Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů“, „Výroba mléčných výrobků“, „Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků“) v roce 2018 neproběhl vůbec.

Tab. 20: Dovoz biopotravin ze třetích zemí dle klasifikace výrobků CPA v letech 2011–2018 (tuny)

Kategorie ¹⁾	2011 ²⁾	2012 ²⁾	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 (%)
Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	5,1	5,5	5,2	9,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	1 477,7	2 014,8	11 096,7	10 101,0	4 078,5	3 629,6	501,8	4 165,9	18,2
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	12,4	9,0	66,2	12 589,9	198,5	434,6	146,4	244,2	1,1
Mlýnské a škrobárenské výrobky	53,4	51,3	57,5	17,7	148,1	24,2	507,2	0,8	0,0
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	97,2	143,0	4,7	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostatní potravinářské výrobky	238,1	210,7	177,9	1 055,4	262,0	6 332,5	16 104,7	15 235,9	66,5
Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena	494,0	380,4	12 331,7	432,1	653,2	1 593,5	1 481,2	3 237,2	14,1
Nápoje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	11,9	11,3	0,0
Celkem³⁾	2 378	2 815	23 740	25 097	5 343	12 014	18 753	22 895	100

¹⁾ Ve sledovaném období se neuskutečnil žádný dovoz v kategoriích CPA „Zpracování a konzervování masa výroba masných výrobků“ a „Výroba mléčných výrobků a zmrzliny“

²⁾ Data z let 2011 a 2012 se liší od dat uvedených ve Zprávě o trhu s biopotravinami zveřejněné v březnu 2014 z důvodu doplnění dovozů, které byly uskutečněny bez dovozního zmocnění.

³⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

Zdroj: Kontrolní organizace (KEZ o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o.); zpracoval: ÚZEI 2019

Závěr

Výsledky uvedené v této zprávě vycházejí z údajů získaných z dotazníkového šetření mezi výrobci a distributory biopotravin registrovanými na MZe k 31. 12. 2018 v rámci výzkumu trhu biopotravin v ČR, který je od roku 2009 prováděn na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) z pověření MZe.

Ze získaných údajů vyplývá, že po stagnaci trhu s biopotravinami v roce 2009 a 2010, došlo v roce 2018 již 8. rokem k růstu trhu. Domácí spotřeba biopotravin činila 4,43 mld. Kč a vzrostla meziročně o 33 %, což je nejvyšší hodnota růstu od roku 2008. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů činil 1,58 % a průměrná roční spotřeba vzrostla na 416 Kč na obyvatele. V Evropě došlo k meziročnímu nárůstu prodeje biopotravin o 7,8 %.

Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 3 449 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně vzrostl na 209 mil. Kč, obrat přímého prodeje (jedná se zejména o přímý prodej z ekofaremu) dosáhl 228 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 545 mil. Kč. Po přičtení exportu ve výši 2,59 mld. Kč pak celkový obrat realizovaný českými subjekty činil v roce 2018 přibližně 7,02 mld. Kč. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (36,2 %, tj. 1,6 mld. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím prodejen zdravé výživy a biopotravin (16,9 %, tj. 749 mil. Kč) a drogerií (14,9 %, 661 mil. Kč). Po zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“ subjekty²⁴, tvořil podíl biopotravin z dovozu 60 %.

Nekomerční propagaci EZ a biopotravin zajišťuje řada oborových a dalších nevládních organizací díky pravidelné podpoře ze strany Ministerstva zemědělství a několika dalších veřejných i soukromých zdrojů. Mezi nejvýznamnější osvětové a informační aktivity na podporu biopotravin a EZ pravidelně podporované ze zdrojů MZe patří: soutěž „Česká biopotravina roku“ a ocenění „Nejlepší sedlák“ PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, ocenění „Bartákův hrnec“ pro nejlepšího ekofarmáře a dále prezentace na veletrzích a výstavách s oficiální účastí MZe (Biofach aj.). Měnit přístup veřejnosti k biopotravinám a ekologickému zemědělství se snaží dlouhodobě PRO-BIO LIGA. Pod novou značkou Lovíme.bio seznamuje veřejnost s principy EZ, zpřístupňuje kalendář bio akcí, provozuje mapu bioproducentů s přímým prodejem biopotravin, pořádá exkurze na ekofarmy, realizuje semináře a kurzy vaření z biopotravin, organizuje výroční pražský Biojarmark aj. Současně jsou MZe podporovány také výzkumné projekty – v roce 2018 bylo na výzkumné projekty se zaměřením na ekologické zemědělství poskytnuto 27,6 mil. Kč. K rozvoji ekologického zemědělství a výroby biopotravin přispívá i pokračující podpora státu ve formě dotací na ekologicky obhospodařované plochy a bodové zvýhodnění pro výrobce biopotravin v rámci Programu rozvoje venkova na období 2014–2020. MZe také každoročně realizuje osvětovou a propagační kampaň Září – Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství.

Avšak k naplnění cíle stanoveného pro oblast spotřeby biopotravin a rozvoje trhu (tj. dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů v ČR do roku 2020²⁵), bude nezbytná další podpora osvěty o přínosech ekologického zemědělství a v neposlední řadě doporučení

²⁴ Viz pozn. p. č. 1, s. 6.

²⁵ Jedná se o hlavní prioritu Akčního plánu ČR pro rozvoje EZ v letech 2016–2020, který dne 20. 11. 2015 schválila vláda svým usnesením č. 938/2015.

institucím, které jsou provázány a financovány ze strany státu k většímu odběru biopotravin zejména v rámci veřejného stravování.

Na závěr připojujeme poděkování všem osloveným výrobcům a distributorům, kteří byli ochotni sdělit údaje či vyplnit dotazník a poskytli tak ÚZEI cenné informace, které přispěly k vytvoření uceleného přehledu o trhu s biopotravinami v ČR.

Příloha 1: Třídění kategorií potravin

Tab. 21: Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“

C	VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU
10	Potravinářské výrobky
10.1	Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa
10.11	Zpracované a konzervované maso (kromě drůbežího)
10.12	Zpracované a konzervované drůbeží maso
10.13	Výrobky z masa
10.2	Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši
10.20	Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši
10.3	Zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.31	Zpracované a konzervované brambory
10.32	Ovocné a zeleninové šťávy
10.39	Ostatní zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky
10.41	Oleje a tuky
10.42	Margarín a podobné jedlé tuky
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina
10.51	Mléčné výrobky
10.52	Zmrzlina
10.6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
10.61	Mlýnské výrobky
10.62	Škrobářenské výrobky
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
10.71	Pekařské a cukrářské výrobky, kromě trvanlivých
10.72	Suchary a sušenky; trvanlivé pekařské a cukrářské výrobky
10.73	Makarony, nudle, kuskus a podobné moučné výrobky
10.8	Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky
10.81	Cukr
10.82	Kakao, čokoláda a cukrovinky
10.83	Káva a čaj, zpracované
10.84	Koření a aromatické výtažky
10.85	Hotové pokrmy
10.86	Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny
10.89	Ostatní potravinářské výrobky jinde neuvedené
10.9	Průmyslová krmiva
10.91	Průmyslová krmiva pro hospodářská zvířata
10.92	Průmyslová krmiva pro zvířata v zájmovém chovu
11	Nápoje
11.01	Destilované alkoholické nápoje
11.02	Víno z vinných hroznů
11.03	Jablečné víno a jiná ovocná vína
11.04	Ostatní nededilované kvašené nápoje
11.05	Pivo
11.06	Slad
11.07	Minerální vody a nealkoholické nápoje

Zdroj: ČSÚ – <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-produkce-cz-cpa>

Tab. 22: Hlavní kategorie biopotravin využité v dotazníkovém šetření

HLAVNÍ KATEGORIE BIOPOTRAVIN	
1	Maso
	<i>hovězí maso</i>
	<i>vepřové maso</i>
	<i>skopové / kozí maso</i>
	<i>drůbeží maso</i>
	<i>Ryby</i>
	<i>maso ostatní</i>
2	Masné výrobky
3	Ovoce a zelenina
	<i>čerstvá/balená zelenina</i>
	<i>čerstvé/balené ovoce</i>
	<i>zpracovaná/konzervovaná zelenina (vč. brambor)</i>
	<i>zpracované/konzervované ovoce a ořechy (vč. džemů)</i>
	<i>ovocné a zeleninové šťávy</i>
4	Oleje a tuky vč. margarínu
5	Mléko a mléčné výrobky
	<i>Mléko</i>
	<i>Máslo</i>
	<i>sýry a tvaroh</i>
	<i>Jogurt</i>
	<i>ostatní (vč. zmrzliny)</i>
6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
	<i>mlýnské výrobky (rýže, mouky, směsi, krupice, cereálie)</i>
	<i>škrobářenské výrobky</i>
7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
	<i>čerstvé výrobky (chléb, pečivo)</i>
	<i>trvanlivé výrobky (suchary, sušenky, perník)</i>
	<i>Těstoviny</i>
8	Ostatní zpracované potraviny
	<i>Luštěniny</i>
	<i>Vejte</i>
	<i>Med</i>
	<i>Cukr</i>
	<i>kakao, čokoláda a cukrovinky</i>
	<i>káva a čaj</i>
	<i>koření a aromatické výtažky (ocet, omáčky, směsi koření, hořčice)</i>
	<i>hotové pokrmy (vč. dětské výživy)</i>
	<i>ostatní zpracované biopotraviny jinde neuvedené</i>
9	Nápoje
	<i>nealkoholické nápoje (jinde neuvedené)</i>
	<i>Víno</i>
	<i>Pivo</i>
	<i>ostatní alkoholické nápoje</i>

Zdroj: Šetření ÚZEI 2019